

NOTAT

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

J.nr. 2021 -14

Den 15. april 2021

Notat om høringssvar vedr. lovforslag om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet har været i en kort ekstern høring i perioden fra 24. marts 2021 til den 31. marts 2021.

Der er modtaget høringssvar fra følgende eksterne høringssparter: Dansk Pelsdyravlerforening a.m.b.a. (herunder Danske Minkavlere og København Fur), Landbrug & Fødevarer, Bæredygtigt Landbrug, Det Danske Minkerhverv, Den Danske Dyrlægeforening, Danske Advokater, FSR - danske revisorer og Finans Danmark.

./. Den politiske aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlerne og følgeerhverv berørt af COVID-19 vedlægges som bilag til dette høringssnotat.

Bemærkninger til lovforslaget m.v.

På baggrund af høringen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris efterfølgende overvejelser vil der blive stillet følgende ændringsforslag til lovforslaget:

- Den gældende lovs § 8, stk. 3, præciseres sprogligt således, at det fremgår direkte af ordlyden, at der fastsættes regler om *fuldstændig* erstatning og *fuldstændig* kompensation.
- I den foreslåede ændring af § 8, stk. 4, der med lovforslaget bliver stk. 5, ændres "revisorattestation" til "erklæring fra en godkendt revisor"
- Den foreslåede § 8, stk. 8, om, at krav på erstatning og kompensation ikke kan overdrages, før kravet er indtrådt, udgår. Hermed sikres fortsatte finansieringsmuligheder, ligesom aftaler om transport i forskud på erstatning mv. kan indgås i forbindelse med samtykke fra panthavere, jf. nedenfor.
- I den foreslåede bemyndigelse i § 8, stk. 9, om fordeling og udbetaling af erstatning og kompensation tilføjes, at der herunder kan fastsættes regler om krav om samtykke fra rettighedshavere og om det tidspunkt, som skal danne grundlag for værdiansættelsen af rettigheder. Hensigten er at præcisere i bemærkningerne, at forringelsen af pantets værdi vil blive opgjort på tidspunktet inden beslutningen om nedslagning af alle mink som følge af COVID-19. Samtidig præciseres, at der påtænkes fastsat regler om, at der ved udbetaling af forskud på erstatning m.v. skal indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere.

- Den foreslåede bemyndigelse i § 8 a, stk. 4, ændres således, at der vil kunne fastsættes regler om, at visse aktiver, der indgår i erstatning opgjort på grundlag af DCF-modellen efter anmodning fra minkavleren kan ”frikøbes” til markedspris, efter udmålingen af erstatningen efter DCF-modellen er foretaget.
- Der foreslås indført en bestemmelse, der bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om statens betaling af renter, herunder om hvordan og fra hvornår renter skal beregnes.
- Der foreslås indført en bestemmelse, der skaber hjemmel til, at staten også vil kunne overtage ejendomsretten til ikke-minkrelaterede aktiver, som kompenseres, såfremt der fastsættes regler om, at der kan ydes kompensation for disse aktiver i de særlige tilfælde, hvor den tilbageblivende del af virksomheden/ejendommen bliver så lille eller er af en sådan beskaffenhed, at den ikke kan udnyttes på fornuftig måde.

Udmøntningen af ovennævnte bemyndigelser skal besluttes i aftalekredsen.

Der vil være forhold, som skal afklares i relation til EU's statsstøtteregele, inden bemyndigelserne kan udmøntes.

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (herefter Fødevareministeriet) bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv. I første hovedafsnit gennemgås generelle og overordnede bemærkninger til lovforslaget, den gældende lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink (herefter minkloven) og den politiske aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlere og følgerhverv berørt af COVID-19 (herefter den politiske aftale). I andet hovedafsnit gennemgås bemærkninger til lovforslagets hovedpunkter, herunder specifikke bestemmelser. I tredje hovedafsnit gennemgås øvrige bemærkninger relateret til enten lovforslaget, den gældende minklov eller den politiske aftale.

Generelle bemærkninger m.v.

Fuldstændig erstatning og kompensation

Dansk Pelsdyravlerforening mener, at det bør fremgå af lovforslaget, at der ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgerhverv, uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej, som dette fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, og mener på baggrund af aftalen, at vurderingen i lovbemærkningerne til minkloven om, at det foreslåede midlertidige forbud mod hold af mink ikke i almindelighed vil udgøre et ekspropriativt indgreb over for de erhvervsdrivende, er aldeles uaktuel. Det Danske Minkerhverv fremhæver ligeledes, at den grundlæggende forudsætning i den politiske aftale om, at der skal betales ”fuldstændig erstatning” til minkavlere og minkafhængige følgerhverv mangler i lovforslaget.

Det Danske Minkerhverv mener endvidere, at det er i strid med aftalen, når lovforslaget bruger ordet ”kompensation”, hvilket ifølge foreningen fører til den fejlslutning, at der ikke skal betales fuldstændig erstatning til hele minkbranchen, men fuldstændig erstatning til minkavlere og kompensation til resten af minkbranchen. Landbrug & Fødevarer (L&F) anfører ligeledes, at lovforslagets gennemgående anvendelse af både termerne erstatning og kompensation er i strid med aftalens klare ordlyd om, at der skal ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgerhverv. L&F finder, at denne tosporede terminologi er egnet til at skabe tvivl om den juridiske klassifikation, og anbefaler, at lovforslaget renses for bemærkninger, hvor der angives termen ”kompensation”. Det Danske Minkerhverv anfører, at kompensation er noget andet end ”fuldstændig erstatning”, idet ”fuldstændig

erstatning” modsvarer et økonomisk tab, hvorimod compensation er et beløb, man får tildelt, uden det nødvendigvis modsvarer et økonomisk tab, og foreningen finder det derfor afgørende, at der i lovforslaget bruges samme formuleringer som i den politiske aftalen.

Landbrug & Fødevarer peger på, at det ikke omtales i lovforslaget, at det fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, at der er adgang til at modtage et engangsbeløb på kr. 80.000 i lukkeomkostninger, som er en post, der er uafhængig af den øvrige udmåling af fuldstændig erstatning, og som L&F mener bør fremgå af lovforslaget.

Fødevareministeriet bemærker, at nærværende lovforslag ikke er en udmøntning af den politiske aftale af 25. januar 2021, men har til formål at tilvejebringe hjemmel til at udmønte de dele af den politiske aftale, som der ikke er hjemmel til eller klar hjemmel til i den gældende lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink. Hjemlen til at udmønte den del af aftalen, som vedrører fuldstændig erstatning og compensation til minkavlere og minkafhængige følgerhverv, herunder de i aftalen fastlagte erstatningsmodeller, findes i den gældende lovs § 8, stk. 3. Det gælder ligeledes det i aftalen omtalte engangsbeløb på kr. 80.000 til at dække nedlukningsomkostninger. Bemyndigelsesbestemmelse i lovens § 8, stk. 3, vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, som i overensstemmelse med den politiske aftale vil blive forelagt aftalekredsen inden den udstedes.

Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, at der er enighed om, at der skal ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgerhverv, uanset om der er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej. Med den politiske aftale er aftalepartierne enige om, hvad "fuldstændig erstatning" til minkavlerne og minkafhængige følgerhverv er. Aftalepartierne er altså enige om, at de erstatningsmodeller, der beskrives i aftalen, og som herefter skal benyttes i udmålingen af erstatningen, er "fuldstændig erstatning" til minkavlerne og minkafhængige følgerhverv.

Udmøntning af aftalen, hvormed der fastsættes regler om fuldstændig erstatning og fuldstændig compensation til de berørte virksomheder, ændrer ikke på vurderingen af, at aflivningen af mink og det midlertidige forbud mod hold af mink, som følge af COVID-19 ikke i almindelighed vil udgøre et ekspropriativt indgreb over for de erhvervsdrivende.

Fødevareministeriet finder dog på baggrund af de indkomne høringssvar, at det vil være hensigtsmæssigt sprogligt at præcisere, at der i medfør af den gældende lovs § 8, stk. 3, vil blive fastsat regler om fuldstændig erstatning og compensation til minkavlere og fuldstændig compensation til minkafhængige følgerhverv, jf. den politiske aftale. Der vil derfor blive stillet et ændringsforslag til lovforslaget om en sproglig præcisering af ordlyden af lovens § 8, stk. 3.

Fødevareministeriet skal endvidere bemærke, at brugen af begrebet "kompensation" for så vidt angår følgerhverv anses for at være mere korrekt, da følgerhvervsvirksomheder alene indirekte berøres af det midlertidige forbud mod hold af mink. Det er politisk aftalt, at erstatningsudmålingen til følgerhverv skal ske ud fra princippet om "handel og vandel". Det ændrer brugen af begrebet "kompensation" ikke ved.

Høring m.v.

Bæredygtigt Landbrug fremfører, at høringsfristen er alt for kort, hvilket gør det svært at nå at komme med bemærkninger til alle dele af lovforslaget.

Ligeledes bemærker Danske Advokater (DA), at den meget korte høringsfristvanskeliggør høringsparternes reelle mulighed for at afgive relevante og kvalificerede høringssvar. DA anfører, at den

valgte proces medfører en væsentlig risiko for lovsjusk, og idet der lovgives på et område, der er af indgribende og væsentlig karakter, og desuden beløber sig til milliardsummer for den danske stat, forekommer dette overordnet retssikkerhedsmæssigt betænkeligt.

Fødevareministeriet er opmærksom på, at der er tale om en meget kort høringsperiode, og kan hertil bemærke, at der desværre ikke har foreligget et udkast til lovforslag, der kunne sendes i høring før umiddelbart inden fremsættelsen af lovforslaget. Med henblik på at høringssvarene kan komme med i betragtning i Fødevareministeriets overvejelser om eventuelle behov for ændringsforslag til lovforslaget og samtidig indgå i Folketingets behandling af lovforslaget er høringsfristen derfor ganske kort. Fødevareministeriet bemærker endvidere, at udkast til bekendtgørelser, som udmønter minkloven, herunder lovforslaget, og den politiske aftale, vil blive sendt i offentlig høring.

For så vidt angår hastebehandling af lovforslaget bemærkes, at regeringen ønsker, at lovforslaget skal vedtages og træde i kraft hurtigst muligt, så der kan udstedes de nødvendige regler for, at nye udbetalingsspor kan påbegyndes. De næste erstatninger, som skal udbetales, er driftstabserstatning. Det er en forudsætning for udstedelse af bekendtgørelsen om driftstabserstatning (og endelig skinderstatning), at ændringen af minkloven er vedtaget.

Pligter og rettigheder

Landbrug & Fødevarer mener, at reguleringen i lovforslaget er for ensidig med fokus på myndighedernes krav, f.eks. at de berørte parter medvirker aktivt i processen, og fremhæver samtidig, at ord som "retssikkerhed", "løsningsorienteret", "pragmatisk" eller "fleksibel" ikke fremgår en eneste gang af lovforslaget, hvilket skaber en ubalance mellem rettigheder og pligter med risiko for, at der ved udmøntningen kan ske en glidning i styrkeforholdet mellem de forskellige aktører.

Fødevareministeriet bemærker, at lovforslaget har til formål at etablere hjemmel til at udmønte dele af den politiske aftale, og det er ministeriets vurdering, at der med lovforslaget foreslås de regler og bemyndigelser, som er nødvendige for endelig udmøntning af den politiske aftale og forvaltning. Ministeriet anerkender fuldt ud interessenternes ønsker om fleksibilitet mv. og vil tilstræbe at tage højde herfor i udarbejdelsen af udkast til de regler, der skal fastsættes i bekendtgørelsesform. Fødevareministeriet vil sikre en dialog med interessenterne i forbindelse med udarbejdelse af udkast til reglerne, som betyder, at der er mulighed for at drøfte afvejning af forskellige hensyn til for eksempel hurtig og effektiv afklaring af det store antal sager og individuel vurdering. Der er et udtalt ønske om, at sagerne afvikles inden for en overskuelig fremtid, og det er derfor centralt, at der udarbejdes vejledninger om sagsbehandlingen, administrationsgrundlag, skabeloner mv. Det er Fødevareministeriets opfattelse, at dette ikke vil indskrænke erstatnings- og taksationskommissionernes skønsmæssige beføjelser i de konkrete sager, men understøtte en ensartet og effektiv behandling af sagerne.

Brug af bemyndigelser

Landbrug & Fødevarer bemærker, at lovforslaget i høj grad indeholder en række meget vide bemyndigelsesbestemmelser til at udstede væsentlige regler i bekendtgørelsesform, og L&F så gerne, at man på nuværende tidspunkt fastsatte bestemmelser om strukturen og kompetencerne undervejs, herunder f.eks. den nærmere sammensætning og sagsbehandling hos de kommende myndigheder, der skal forestå takstionsprocessen og udmåle fuldstændig erstatning.

Danske Advokater (DA) noterer med bekymring, at der med lovforslaget lægges op til at bemyndige ministeren til at udmønte lovforslaget i bekendtgørelsesform på en række centrale områder, der har en

karakter, som burde reguleres i selve loven, da det i realiteten afskærer Folketinget fra at diskutere lovens reelle konsekvenser og herefter træffe beslutning på et oplyst grundlag. DA anser det dog for positivt, at det bliver mere tydeligt hvilke regler og principper, der kommer til at være gældende i forbindelse med taksation af minkvirksomheder, og det anerkendes også, at det skal være muligt for den pågældende ressortminister at kunne agere og fastsætte retningslinjer for området. Danske Advokater finder det dog afgørende, at ministeren ikke gives bemyndigelse til at detaljeregulere, hvordan erstatningen skal fastsættes samt hvilke dokumentationskrav, der skal gælde, ligesom kompetencen aldrig må blive så vid, at det egenhændigt og reelt er den enkelte ressortminister, der fastsætter hvilke principper eller hvilken dokumentation, der skal udmåles erstatning efter, når dette har indskrænkende karakter i forhold til den berørte minkavl. Det bør ifølge DA være en uafhængig taksationsmyndighed, som fastlægger erstatningen m.v., som skal kunne operere fuldstændig frit og uafhængigt.

Fødevarerministeriet kan hertil bemærke, at formålet med lovforslaget er at etablere hjemmel til at udmønte dele af den politiske aftale. Det er hensigten, at aftalen skal udmøntes i bekendtgørelser med hjemmel i loven. Fødevarerministeriet bemærker, at der endnu er visse punkter, som der skal tages endeligt stilling i forhold til den konkrete udmøntning, f.eks. om der skal oprettes rekursmyndigheder i form af overerstatnings- og taksationskommissioner, og hvor mange medlemmer, der skal være i kommissionerne, og det er derfor hensigtsmæssigt med bemyndigelsesbestemmelser, som giver mulighed for nærmere detailregulering, herunder også hvilken dokumentation der vil være nødvendig for, at kommissioner kan behandle sager efter de erstatningsmodeller, der er fastlagt i den politiske aftale. Det bemærkes, at den konkrete udmøntning skal drøftes med aftaltpartierne bag den politiske aftale. Det kan videre bemærkes, at erstatnings- og taksationskommissionerne skal taksere fuldstændig erstatning og fuldstændig compensation efter principperne fastsat i den politiske aftale, som skal udmøntes i en bekendtgørelse med hjemmel i bl.a. den gældende minklov § 8, stk. 3.

Der er et udtalt ønske om, at sagerne afvikles inden for en overskuelig fremtid, og det er derfor centralt, at der udarbejdes vejledninger om sagsbehandlingen, administrationsgrundlag, skabeloner mv. Det er Fødevarerministeriets opfattelse at dette ikke vil indskrænke erstatnings- og taksationskommissionernes skønsmæssige beføjelser i de konkrete sager, men understøtte en ensartet og effektiv behandling af sagerne.

Strategisk miljøvurdering (SMV-vurdering)

Bæredygtigt Landbrug mener, at lovforslaget bør SMV-vurderes, da det er organisationens opfattelse, at der med lovforslaget er tale om fuldstændig lukning, og at lovforslaget derfor har betydning for ammoniak-udledningen. Bæredygtigt Landbrug anfører, at uanset, at dette generelt vurderes at have en positiv miljøgevinst, er lovforslaget underlagt SMV-direktivet, hvorfor lovforslaget pligtigt skal SMV-vurderes, og idet hverken aflivningen af mink, den gældende lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink eller nærværende lovforslag er SMV-vurderet, vil lovforslagets vedtagelse og dermed loven være ugyldig.

Fødevarerministeriet skal hertil bemærke, at der med lovforslaget såvel som med den gældende lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink ikke er tale om implementering af en EU-retlig (eller folkeretlig) forpligtelse, hvorfor det er vurderingen, at der ikke skal gennemføres en miljøvurdering eller screening af lovforslaget i henhold til miljøvurderingsdirektivet.

Bemærkninger til lovforslagets hovedpunkter og enkelte bestemmelser

Udvidelse af kredsen af kompensationsberettigede følgeerhverv

Danske Advokater kan støtte forslaget om, at der sker en udvidelse af kredsen af kompensationsberettigede følgeerhverv, herunder særligt forholdet angående pelsrier/udlejning, således at virksomheder ikke stilles ringere pga. deres organisatoriske opdeling i koncernen.

Landbrug & Fødevarer (L&F) anerkender, at kredsen af følgeerhvervsvirksomheder foreslås udvidet, som angivet i lovforslaget. L&F finder dog fortsat, at afgrænsningen efter den gældende lovs § 8, stk. 3, og de tilhørende bemærkninger om ”følgeerhverv, der i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed”, er for snæver. Det er L&F's opfattelse, at der er behov for tydeligere at åbne anvendelsesområdet for øvrige følgeerhverv, som måtte have lidt et kausalt tab som følge af forbuddet mod hold af mink. L&F mener f.eks., at virksomheder, der lider tab i en mellem- eller omstillingsperiode forårsaget af minkloven, herunder virksomheder, der omstiller produktionen, men hvor dette ikke kan ske uden betydelige tab, herunder driftstab, omsætningstab og øvrige omkostninger til omstillingen, også skal omfattes af lovens anvendelsesområde, og at der således bør indføres en direkte hjemmel hertil i lovforslaget. Det er L&F's opfattelse, at der fortsat udestår et vigtigt arbejde med at fastlægge kredsen af følgeerhvervene, ligesom der er behov for yderligere fleksibilitet i forhold til lovens anvendelsesområde. L&F foreslår derfor, at der indføres en opsamlingshjemmel, der kan rumme og hjemle erstatning i særlige tilfælde for en bredere kreds af følgeerhverv og for specifikke aktiver eller dokumenterede tab opgjort efter nærmere skønsmæssige principper, som erstatnings- og taksationskommissionen skal anvende.

Det Danske Minkerhverv mener, at lovforslaget har flere væsentlige mangler med hensyn til afgrænsning af følgeerhverv således, at det sikres, at de virksomheder, der er intensivt ramt af indgrebet får erstatning. Foreningen fremhæver, at det fremgår af minklovens § 8, stk. 3, og de dertilhørende bemærkninger, at der med ”visse følgeerhverv” forstås følgeerhverv, der i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed, og at der i lovforslaget er der en fejlagtig kobling mellem ordlyden i den politiske aftale om ”handel med danske minkproducenter” og ”væsentlig afhængige af minkavl”, jf. lovbemærkningerne til minkloven. Det Danske Minkerhverv anfører, at det ikke kan være afgørende for erstatningskravet (eller den politiske intention med aftalen), om en følgeerhvervsvirksomhed handler direkte med danske minkproducenter/minkavlere. Foreningen finder derfor at formulering i lovforslagets bemærkninger skal korrigeres.

Det Danske Minkerhverv anfører endvidere, at der er behov for større fleksibilitet end en omsætning på 50 pct., som fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, da foreningens undersøgelser af minkbranchen har vist, en sådan omsætningsgrænse vil efterlade ca. 5 virksomheder lige under denne grænse, selvom virksomhederne ifølge foreningen i det væsentlige er afhængige af minkavl for at kunne drive virksomhed. Det Danske Minkerhverv foreslår derfor, at man fastsætter det som krav for at få erstatning, at over 50 pct. af virksomhedens samlede omsætning eller indtjening eller over 50 pct. af virksomhedens omkostninger, varelager eller aktiver i 2017, 2018 og 2019 er relateret til minkbranchen, hvilket ifølge foreningen vil sikre en smule mere fleksibilitet. Ligeledes foreslår Det Danske Minkerhverv, at erstatnings- og taksationskommissionen får en skønsmæssig beføjelse til på baggrund af en konkret vurdering at lade en berørt virksomhed være omfattet af erstatningsordningen.

Den Danske Dyrelægeforening (DDD) mener overordnet, at da der reelt er tale om nedlæggelse af et erhverv fra den ene dag til den anden, uden overgangs- eller tilpasningsperiode, kan dette sidestilles med ekspropriation, og at alle berørte interessenter derfor bør være fuldt kompensationsberettigede. DDD hilser det som udgangspunkt velkomment, at lovforslaget lægger op til en begrænset udvidelse af

kredsen af følgerhverv, som kan ydes erstatning og kompensation, uanset om disse i det væsentligste er afhængige af minkavl. DDD mener dog ikke, at det er acceptabelt at stille som betingelse, at man kun bliver kompenseret, hvis 50 pct. af virksomhedens samlede omsætning vedrører minkerhvervet. Det er DDD's holdning, at kredsen af erstatnings- og kompensationsberettigede interessenter bør udvides til også at omfatte praktiserende dyrlæger og konsulenter, uanset hvor stor en omsætning virksomheden har mistet. DDD nævner i denne sammenhæng, at kun et fåtal af minkdyrlægerne har mere end 50 pct. af deres omsætning i minksektoren, og hvis lovforslaget vedtages uden yderligere udvidelser af kredsen af følgerhverv, og det fortsat vil blive krævet, at over 50 pct. af virksomheden samlede skal være minkrelateret, vil dette bl.a. kunne føre til en forskelsbehandling af dyrlæger. DDD nævner som eksempel, at en dyrlæge, som arbejder alene og 100 pct. med mink, såvel som en dyrlæge i kompagniskab med f.eks. en hestedyrlæge (i forholdet 50/50) får fuld kompensation, mens en dyrlæge i kompagniskab med f.eks. en hestedyrlæge og en kvægdyrlæge, hvor virksomhedens minkrelaterede omsætning udgør mindre en 50 pct. af den samlede omsætning, ikke vil få kompensation.

Fødevareministeriet bemærker, at den politiske aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlerne og følgerhverv berørt af COVID-19 fastlægger de kriterier, og undtagelser til kriterierne, der skal finde anvendelse ved afgrænsningen af kompensationsberettigede følgerhvervsvirksomheder. Det fremgår af aftalen, at der ydes erstatning til følgerhverv, der opfylder følgende kriterier:

- Over halvdelen af virksomhedens omsætning i 2017-19 skal hidrøre fra handel med danske minkproducenter.
- Virksomhedens produktion kan ikke umiddelbart omlægges til anden aktivitet

Det er Fødevareministeriets opfattelse, at kriteriet i den politiske aftale formuleret som "over halvdelen af virksomhedernes omsætning i 2017-2019 skal hidrøre fra handel med danske minkproducenter", skal forstås på den måde, at der skal anlægges en "værdikæde-betragtning", dvs. at det ikke alene er virksomheder, som har handlet direkte med minkproducenter, som omfattes. Dette vil fremgå af den bekendtgørelse, der skal fastsætte de erstatningsmodeller, der er fastlagt i aftalen.

Kriteriet om, at over halvdelen af virksomhedens omsætning skal hidrøre fra dansk minkproduktion kan fraviges i de to tilfælde, som foreslås indført med nærværende lovforslag, dvs. udlejning af stald- og burkapacitet til dansk minkavl og pelsrier, der betjener danske minkavlere, hvor pelsrieret indgår i en virksomhed, hvor der også drives minkavl i Danmark.

Ved vurderingen af, om produktionen kan omlægges til anden aktivitet, vil erstatnings- og taksationskommissionerne bl.a. skulle vurdere om omstilling er mulig, hvad omkostningerne er ved en omstilling, og om dette står i et rimeligt forhold til indtjeningspotentiallet ved en ny type aktivitet.

For at en virksomhed kan betragtes som værende væsentlig afhængig af minkavl, er det således en forudsætning, at virksomheden, herunder den minkrelaterede del af en virksomhed, ikke kan omlægges. Det er i sidste ende en konkret vurdering, som foretages af de erstatnings- og taksationskommissioner, som påtænkes oprettes, hvorvidt en følgerhvervsvirksomhed opfylder de kriterier, som fremgår af den politiske aftale, og som udmøntes i regler, der udstedes i medfør af minklovens § 8, stk. 3.

De nærmere regler om kompensation til følgerhverv, herunder hvilke virksomheder, der er berettigede til at modtage fuldstændig kompensation efter de modeller, der er fastsat i aftalen, vil blive udmøntet i en bekendtgørelse, som vil blive forelagt aftalekredsen inden den udstedes. Behovet for eventuel præcisering af kriterierne i aftalen vil blive drøftet med aftalekredsen.

Det kan endelig bemærkes, at andre erhverv ligeledes er hårdt ramt af COVID-19, og virksomheder, som ikke opfylder aftalens kriterier for at være kompensationsberettiget, kan i stedet søge kompensation inden for de almindelige COVID-19-kompensationsordninger, herunder den særlige ordning om kompensation til leverandører til minkfarme, der følger af Aftale om udvidelse af hjælpepakker af 27. oktober 2020.

Regler om krav om miljøtilladelser m.v.

Landbrug & Fødevarer finder ikke, at der skal medtages en bemyndigelsesbestemmelse som den foreslåede § 8, stk. 4, i lovforslaget, da det forekommer unødigt tungt administrativt og bureaukratisk at afvige fra ekspropriationspraksis for at etablere et nyt set-up, ligesom det må være formodningen, at såvel miljøgodkendelse som bygge- og planforhold er lovlige både retlig set og fysisk. Endvidere bemærker L&F, at såfremt der mod forventning skulle være en tilbygning el.lign., der mangler formel godkendelse, så er det spild af alle ressourcer at ansøge herom forud for en umiddelbar nedrivning, og det er vigtigt, at hele processen ikke går i stå som følge af en række bagatelprægede vurderinger. Der bør efter L&F's opfattelse være en bagatelgrænse, hvis en evt. retlig lovliggørelse er ude af proportioner henset til værdi og betydning, og L&F opfordrer således til, at det angives i bemærkningerne, at uvæsentlige mangler i godkendelsesgrundlaget ikke skal få betydning hverken i erstatningsmæssig eller processuel henseende.

Bæredygtigt Landbrug anfører, at bestemmelsen om, at der kan fastsættes regler om at tilladelser eller godkendelser efter anden lovgivning som betingelse for tildeling og udbetaling af erstatning og kompensation synes overflødig, da den, der eksproprieres som udgangspunkt har ret til erstatning for aktiver, der er en del af den lovlige drift, jf. bl.a. princippet om forbud mod ugrundet berigelse. Endvidere anfører Bæredygtigt Landbrug, at udgangspunktet er, at produktionen og bedriften i sin helhed er gyldig, og at det må være statens opgave i hver enkel sag at bevise det modsatte, og lovforslaget bør derfor ændres på dette punkt. Bæredygtigt Landbrug anfører endvidere, at hvor en bedrift er nedlagt kan sådanne dokumenter måske være umulige eller svære at skaffe eller gendanne.

Dansk Pelsdyravlerforening (DP) anfører ligeledes, at bemyndigelsen er overflødig, da det ikke er nødvendigt at fastsætte regler herom, idet det er helt sædvanligt, at man ved ekspropriation kun får erstatning for det, der er lovligt opført og drevet. Samtidig anfører DP, at udeladelse af fastsættelsen af sådanne regler desuden vil give erstatnings- og taksationskommissionerne den nødvendige fleksibilitet til rimelighed i sagsbehandlingen, hvis der måtte være tvivl om ubetydelige uoverensstemmelser i data. Det er desuden vigtigt, at der er enighed om, at der naturligvis kun skal have været de nødvendige tilladelser på "driftstidspunktet" eller "det forventede driftstidspunkt". Miljøgodkendelser m.v. skal ikke fornyes, så de er gældende, når der holdes møde med erstatnings- og taksationskommissionen.

Danske Advokater anser det for meget vidtgående og retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at det egenhændigt er ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, der kan fastsætte regler for hvilke dokumentationskrav retten til erstatning er betinget af og evt. pålægge erstatnings- og taksationskommissionen at nedsætte en eventuel erstatning. Ved en fastlæggelse af hvilke tilladelser, der skal være til stede, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om alle minkavlere vil opnå fuldstændig erstatning, som angivet i den politiske aftale af 25. januar 2021, f.eks. hvis dokumentationsgrundlaget for en af de givne tilladelser ikke kan fremfindes. Danske Advokater mener derfor ikke, at fødevareministeren bør bemyndiges til at kunne fastsætte regler, om hvilket dokumentationsgrundlag der skal være opfyldt, før der gives ret til erstatning, men at det bør være op til erstatnings- og

taksationskommissionen at fastlægge, hvornår og hvordan et evt. dokumentationskrav for ret til erstatning anses for opfyldt.

Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at det med den politiske aftale af 25. januar 2021 om erstatning mv. til minkavlere og følgeerhverv berørt af COVID-19 er en forudsætning for erstatning og kompensation efter de i aftalen fastlagte erstatningsmodeller, at der skal have været de relevante miljøtilladelser mv. til de producerede dyr eller den minkrelaterede produktion. Udgangspunktet er således, at der tale om driftstidspunktet, hvor udbruddet af COVID-19 ramte minkerhvervet, herunder at der for så vidt angår uudnyttet kapacitet fortsat er de relevante miljøtilladelser mv. til at producere mink på den uudnyttede kapacitet. Gyldige miljøgodkendelser mv. på driftstidspunktet skal ikke fornyes, så de forbliver gældende under behandlingen af sagen af erstatnings- og taksationskommissionen.

Fødevareministeriet skal endvidere gøre opmærksom på, at der endnu ikke er taget endelig stilling til den konkrete udmøntning af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse, og forslag til udmøntning af bemyndigelsen vil skulle forelægges partierne bag aftalen af 25. januar 2021. Der vil herunder også skulle tages stilling til, hvilken retsvirkning manglende eller mangelfulde tilladelser vil få for fastsættelse af erstatningen eller kompensation, herunder dispensationsmuligheder. Det vil være erstatnings- og taksationskommissionerne, der foretager en konkret vurdering heraf i de enkelte sager efter disse regler.

Fødevareministeriet bemærker endvidere, at enhver, der har produktion af mink eller anden minkrelateret produktion, skal sørge for, at der er de nødvendige tilladelser og godkendelser til produktionen. Selvom produktionen af mink midlertidigt er indstillet, er det Fødevareministeriets opfattelse, at miljøtilladelser m.v., der er udstedt og gyldige på tidspunktet, hvor COVID-19 ramte minkerhvervet, ikke er umulige at skaffe. Det skal hertil bemærkes, at de myndigheder, der har udstedt de relevante tilladelser og godkendelser, på forespørgsel kan bistå hermed.

Fødevareministeriet skal endvidere bemærke, at aflivningen af mink og det midlertidige forbud mod hold af mink til og med 31. december 2021 som følge af COVID-19 ikke i almindelighed udgør et ekspropriativt indgreb, og at det er frivilligt for minkavleren at søge om fuldstændig erstatning og kompensation for permanent nedlukning af den pågældende minkvirksomhed eller søge om kompensation for en midlertidig nedlukning af minkproduktion. Hvis en minkavler konkret mener at være blevet eksproprieret eller ikke ønsker erstatning eller kompensation ud fra de erstatningsmodeller, der fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, som vil blive udmøntet i regler udstedt i medfør af lovens § 8, stk. 3, er der mulighed for at indbringe spørgsmålet om ekspropriation og erstatning for domstolene.

Dokumentationskrav og revisorerklæringer m.v.

I relation til den foreslåede bemyndigelse til at kunne fastsætte regler om krav om revisorattestation bemærker Landbrug & Fødevarer (L&F), Dansk Pelsdyravlerforening (DP), og Det Danske Minkerhverv, at økonomikonsulenter i landboforeningerne under rådgiveransvar kan præstere samme sikkerhed og vurdering af de forhold, som attesteres i form af en revisorattest. L&F og DP bemærker, at det er nærliggende at anvende økonomikonsulenterne i landboforeningerne el.lign., hvilket også vil muliggøre en hurtigere behandling, idet konsulenterne i forvejen kender og har indsigt i virksomhederne. L&F anbefaler, at der skabes hjemmel hertil. Det Danske Minkerhverv anfører endvidere, at det vil være

hensigtsmæssigt, hvis andre end revisorer kan bistå virksomhederne i processen, da en vis konkurrence generelt er en fordel, og det afgørende må være, om kompetencerne er til stede.

FSR – danske revisorer forslår, at ordet ”revisorattestation” i den foreslåede ændring af § 8, stk. 4, der med lovforslaget bliver stk. 5, hvorefter der kan fastsættes regler om ansøgning, frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation, ændres til ”en erklæring fra en godkendt revisor”. FSR bemærker, at rette ord for ”attestation” i revisionsmæssige sammenhænge er ”erklæring”, og ved at anvende formuleringen ”godkendt revisor” sikres det, at revisoren er uddannet statsautoriseret eller registreret revisor. FSR bemærker endvidere, at ordet ”revisorpåtegning”, som anvendes i lovforslagets bemærkninger, i revisionsmæssige sammenhænge kun anvendes om én bestemt type revisorerklæring, hvorfor rette ord vil være ”revisorerklæring”.

Danske Advokater bemærker, at hvis der stilles krav om revisorattestation, så bør der rent omkostningsmæssigt tages højde for dette, idet de berørte borgere ellers vil lide et tab, som ikke erstattes.

L&F støtter forslaget om, at der som alternativ eller supplement i dokumentationsprocessen kan anvendes tro og loveerklæringer, jf. det foreslåede § 8, stk. 6 i lovforslaget.

Fødevareministeriet tager bemærkningerne fra FSR – danske revisorer til efterretning og kan oplyse, at der vil blive stillet ændringsforslag til lovforslaget med henblik på at anvende den korrekte formulering og præcisere bemærkningerne hertil.

Fødevareministeriet bemærker endvidere, at den foreslåede ændring af § 8, stk. 4, der med lovforslaget bliver stk. 5, hvoraf fremgår, at der kan fastsættes regler om ansøgning, frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation (revisorerklæringer), ikke betyder, at der er taget stilling til, om der i alle henseender vil blive stillet krav om, at dokumenter og oplysninger vedrørende regnskabsmæssige forhold skal være godkendt af en uddannet statsautoriseret eller registreret revisor. Bemyndigelsen giver mulighed for, at der om visse forhold kan stilles krav om en erklæring fra en uddannet statsautoriseret eller registreret revisor. Det er Fødevareministeriets opfattelse, at økonomikonsulenter i mange tilfælde med fordel kan benyttes af minkavlere mv. i forbindelse med dokumentation af visse af de oplysninger, der vil være behov for i forbindelse med sagernes behandling ved erstatnings- og taksationskommissionerne. Fødevareministeriet finder, at økonomikonsulenter kan f.eks. være værdifulde i forhold til at bistå minkavleren/minkvirksomheden med f.eks. at udarbejde en oversigt over lønomkostninger eller aktiver i virksomheden med anskaffelsespriser og dokumentation herfor.

Fastsættelse af regler om, hvilke oplysninger og dokumenter, der skal stilles krav om i forbindelse med ansøgninger og til brug for behandlingen af sager, herunder hvilke oplysninger og dokumenter, der skal afgives ved erklæring fra en uddannet statsautoriseret eller registreret revisor, hvilke oplysninger og dokumenter, der i øvrigt skal afgives, herunder hvilke oplysninger, der skal gives på tro- og love, vil blive udmøntet i bekendtgørelse efter forelæggelse for aftalekredsen.

Indhentning og videregivelse af oplysninger om skindindeks

Dansk Pelsdyravlerforening har i øvrigt noteret, at foreningen får en forpligtelse til at videregive oplysninger i henhold til den foreslåede § 8, stk. 7, i lovforslaget. Foreningen er naturligvis indstillet på at medvirke til oplysningen af sagerne, idet foreningen forudsætter, at foreningen alene skal udlevere oplysninger, der ikke er offentligt tilgængelige i registre el.lign., og foreningen antager, at der alene er tale om at videregive eksisterende oplysninger i et rimeligt omfang, f.eks. i forbindelse med fastlæggelse af indekstal til anvendelse i avlernes erstatningsberegning.

Fødevareministeriet bemærker, at det fremgår af bemærkninger til lovforslaget, afsnit 2.4.2, at bestemmelsen forudsættes anvendt til, at Fødevarestyrelsen kan indhente oplysninger om de enkelte minkavlere og deres indleverede skinds kvalitet i form af et indeks over skindpriser fra Dansk Pelsdyravlerforening, som skal benyttes til at behandle og træffe afgørelse i sager efter regler fastsat i medfør af lovens § 8, stk. 1 og 3. Hensigten med bestemmelsen er at sikre, at der er et behandlingsgrundlag for Fødevarestyrelsen til at indhente de omhandlede oplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, og for Dansk Pelsdyravlerforening til at videregive de omhandlede oplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra c. Den foreslåede bestemmelse indebærer ligeledes en retlig forpligtelse for Dansk Pelsdyravlerforening til at videregive de anmodede oplysninger til Fødevarestyrelsen. Der er med bestemmelsen tale om en pligt til at videregive eksisterende oplysninger, ikke en pligt til at tilvejebringe nye oplysninger. Der kan endvidere henvises til databeskyttelsesforordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, herunder bl.a. principperne om dataminimering og rigtighed.

Overdragelse af krav på erstatning og kompensation

Flere høringssvar indeholder bemærkninger til den med lovforslaget foreslåede 8, stk. 8, om, at krav på erstatning og kompensation efter regler fastsat i medfør af § 8, stk. 3, herunder eventuelle krav på forskud på erstatning og kompensation, ikke kan overdrages, og at aftaler om sådanne overdragelser er ugyldige.

Finans Danmark (FIDA) og FSR – danske revisorer anfører, at banker og realkreditinstitutter siden nedlukningen i november har understøttet minkavlerne og stillet likviditet til rådighed, og at der således allerede er indgået aftaler om krav på erstatning og kompensation, herunder forskud, med minkerhvervet for at hjælpe dem godt igennem en svær periode efter nedlukningen. FIDA og FSR anfører, at man skal respektere allerede indgåede aftaler. FIDA finder det derfor meget problematisk, at lovforslaget lægger op til at tilsidesætte de allerede etablerede aftaler om sikkerhed og transport, der er indgået mellem minkavlere og kreditinstitutterne. Det er FIDA's opfattelse, at der hermed er tale om et ekspropriativt indgreb, idet panthavere herved fratages en etableret sikkerhed.

Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at lovforslaget/loven først vil få virkning fra ikrafttrædelsestidspunktet, dvs. den 1. maj 2021. Lovforslaget har således ikke betydning for transporter, som er meddelt forud for ikrafttrædelsestidspunktet, og lovforslaget respekterer således de aftaler, som den finansielle sektor har indgået med minkavlerne.

Fødevareministeriet har dog overvejet behovet for at fastholde den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 8, og finder på baggrund af de indkomne høringssvar, at bestemmelsen bør udgå, og der vil blive stillet et ændringsforslag til lovforslaget herom.

Dansk Pelsdyravlerforening (DP) ønsker en afklaring af, hvorvidt forbuddet mod overdragelse af ”krav på erstatning og kompensation” betyder, at det er selve kravet, der ikke kan overdrages, eller om det er tanken, at virksomhedsejeren heller ikke kan overdrage den minkvirksomhed, som kravet relaterer sig til. DP finder det ikke rimeligt, hvis virksomhedsejeren begrænses i sin almindelige råden over ”minkvirksomheden”. Det Danske Minkerhverv mener ligeledes, at der er uklart, hvad ”aftaler om sådanne overdragelser” betyder, og går ud fra, at det ikke er hensigten at begrænse muligheden for at overdrage de ”minkvirksomheder”, som kravet på erstatning er knyttet op på, men alene at undgå en overdragelse af selve kravet på erstatning og kompensation, og foreningen mener, at dette skal præciseres. Det Danske Minkerhverv antager, at staten betaler erstatning for overtagelsen af virksomheden/ejendommen, uanset hvem der er ejer. Landbrug & Fødevarer mener, at det bør præciseres, at der er tale om overdragelse af selve erstatningskravet og ikke virksomheden/ejendommen.

Danske Advokater finder, at den foreslåede bestemmelse vil hindre, at borgerne kan overdrage fast ejendom. Dermed vil en lang række borgere være ”låst” til deres ejendom uden mulighed for overdragelse, og dette anses for urimeligt henset til den pågældende situation, som mange af de berørte borgere er i, hvor det netop kan være nødvendigt at flytte, f.eks. grundet manglende arbejdsmuligheder. Danske Advokater anerkender, at der er et hensyn at tage til de pågældende panthavere i ejendommen, herunder at det f.eks. ikke vil skulle være muligt at give transport i kravene på erstatning mv., men et sådan hensyn bør dog afvejes i forhold til, at borgerne bliver ”låst” frem til, at der er endelig afgørelse af erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse.

Fødevarerministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 8, skal forstås efter ordlyden og går således alene på forbud mod overdragelse af krav på erstatning og kompensation (efter § 8, stk. 3), herunder krav på forskud, før den er fastsat. Bestemmelsen forhindrer dermed ikke, at ejendommen overdrages. Som nævnt ovenfor vil der blive stillet ændringsforslag til lovforslaget om, at bestemmelsen udgår.

Det bemærkes endvidere, at en minkavl, der har ansøgt om fuldstændig erstatning og kompensation for permanent nedlukning af sin minkvirksomhed, som vilkår for erstatningen og kompensationen skal give staten ret til at bortskaffe stalde og bure og overdrage ejendomsretten til løsøre i minkvirksomheden i henhold til den foreslåede § 8 a. Det samme gælder for følgeerhverv, som udlejer stald- og burkapacitet og pelsrier, som har været drevet i tilknytning til en minkvirksomhed. Det betyder, at minkavlere m.v. ikke kan modtage erstatning og/eller kompensation, hvis de overdrager ejendomsretten til de pågældende aktiver på en måde, der forhindrer, at staten opnår de forudsatte rettigheder. Den faste ejendom (grund inkl. bygninger, herunder bolig) erhverver staten ikke ret til, og den kan derfor frit overdrages med respekt af statens ret til at bortskaffe stalde og bure m.v. samt overtage løsøre.

I forhold til følgeerhvervsvirksomheder er det efter den foreslåede § 8 b et vilkår for kompensationen, at staten erhverver ejendomsret til den faste ejendom, løsøre, immaterielle rettigheder og alle øvrige aktiver, som ejes af og blev anvendt i den minkrelaterede virksomhed, uanset graden af anvendelse i den minkrelaterede virksomhed, og som der ydes kompensation for. Hvis den faste ejendom eller løsøre overdrages til tredjemand forud for fastsættelsen af kompensationen, vil det have den konsekvens, at kompensationen nedsættes med den nedgang i virksomhedens handelsværdi, som overdragelsen medfører. Det bemærkes, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.5.2,

at en følgeerhvervsvirksomhed kan frabede sig at modtage kompensation for visse aktiver, f.eks. en bygning eller et andet udeleligt aktiv, som helt eller delvis har været anvendt til minkrelateret produktion m.v., for dermed at beholde hele bygningen eller aktivet, og at dette ikke udelukker, at der kan ydes fuldstændig kompensation for andre aktiver, herunder f.eks. inventar og andet løsøre, som har været anvendt i den minkrelaterede virksomhed. Hvis den faste ejendom overdrages, og der skal ydes fuldstændig kompensation for andre aktiver, som har været anvendt til minkrelaterede produktion m.v., vil følgeerhvervsvirksomheden skulle sikre, at staten fortsat kan erhverve ret til disse aktiver, som der ydes fuldstændig kompensation for.

Der er i øvrigt anledning til at præcisere, at de erstatningsberettigede minkavlere er de juridiske og fysiske personer, som drev minkvirksomhed, da aflivningen af minkene skete som følge af COVID-19. Det er altså ikke sådan, at krav på erstatning eller kompensation følger den faste ejendom. Hvis der måtte være sket overdragelse af en minkfarm, vil udgangspunktet være, at det kun er den faste ejendom, der er overdraget, og ikke også krav på erstatning eller kompensation. Om sidstnævnte krav er medoverdraget vil bero på fortolkning af parternes overdragelsesaftale.

Fødevareministeriet bemærker, at der vil blive stillet ændringsforslag til lovforslaget om, at bestemmelsen i § 8, stk. 8, udgår.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at det i lovforslaget er angivet, at kravet på erstatning og kompensation anses for indtrådt, når der foreligger en endelig afgørelse om erstatningens størrelse, hvilket L&F imidlertid finder er et brud på det ifølge L&F klare udgangspunkt om, at der blev truffet en ekspropriationsbeslutning med udmeldingen om nedlukning af erhvervet den 4. november 2020, og L&F er derfor uforstående over for dette sene retserhvervelsestidspunkt. Ligeledes mener Dansk Pelsdyravlerforening og Det Danske Minkerhverv principielt, at kravet indtrådte med udmeldingen om nedlukning af erhvervet den 4. november 2020. Dansk Pelsdyravlerforening (DP) bemærker dog samtidig, at det i givet fald betyder, at aftaler, der er indgået før den 4. november 2020 (og før minklovens og lovændringens ikrafttræden), er ugyldige. DP mener således, at det er uklart, hvornår "kravet er indtrådt", og såfremt det er tanken, at man ønsker at sikre, at virksomhedsejere ikke overdrager selve kravet på erstatning til tredjemand til underkurs, og der således er tale om en beskyttelse af virksomhedsejere, der befinder sig i en sårbar situation, har foreningen forståelse for reguleringen, men det bør i givet fald fremstå klarere, end det er tilfældet på nuværende tidspunkt. Det Danske Minkerhverv finder ligeledes, at det bør præciseres, hvad der menes med "endelig afgørelse" med hensyn til, hvornår kravet er "indtrådt", og at det er uklart, hvad "aftaler om sådanne overdragelser" betyder. Herudover mener L&F, at det er uklart, hvordan man i praksis håndterer dispositioner, der måtte være foretaget i den mellemliggende periode, som kan være ganske lang.

Fødevareministeriet bemærker, at det er frivilligt, om man ønsker at søge erstatning eller kompensation. Det skal derfor være muligt, når den endelige erstatning eller kompensation kendes at tage stilling til, om man ønsker at modtage denne på de vilkår, som gælder efter de foreslåede §§ 8 a-8 c. I konsekvens heraf kan staten ikke erhverve ret efter de nævnte bestemmelser, før erstatning eller kompensation er endeligt fastsat og accepteret af ansøgeren. Da krav på erstatning eller kompensation vil være undergivet domstolsprøvelse, kan der blive tale om, at den endelige fastsættelse sker ved dom.

Som nævnt ovenfor vil der blive stillet ændringsforslag til lovforslaget om, at bestemmelsen i § 8, stk. 8, udgår.

Udbetaling og fordeling mellem rettighedshavere

Finans Danmark (FIDA) bemærker, at der med lovforslaget lægges op til udbetaling af erstatning med fravigelse af det normale princip om pantaversamtykke, hvilket stiller pantaverne væsentlig anderledes end i en ekspropriationssituation, idet de afskæres fra at få sikkerhed for, at det endelige beløb i erstatningen vil være tilstrækkeligt til at dække deres tilgodehavender. FIDA finder det er derfor meget bekymrende, at der med lovforslaget åbnes op for den mulighed at foretage forskudsbetalinger direkte til minkavlerne uden samtykke fra pant- og rettighedshavere. Dette bryder med væsentlige retsprincipper, som banker og realkreditinstitutter baserer deres forretning på, og det rækker ved sikkerheden bag institutternes udlån FIDA anfører, at der i selve lovforslaget skal tages udtrykkeligt stilling til, hvordan det sikres, at pantaveres rettigheder respekteres i forbindelse med en forudbetaling af erstatning, og at der skal indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med, at staten overtager virksomhedens aktiver, hvis aktiverne er pantsat.

FIDA anfører endvidere, at udgangspunktet må være, at pant- og rettighedshaveres del i erstatningen opgøres efter en vurdering af, hvad virksomheden var værd før nedlukningen. Derfor skal de pantsatte aktiver værdiansættes på samme måde i forbindelse med, at staten overtager aktiverne. Der henvises til, at det fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, at minkavlere og følgeerhverv skal have erstatning på ekspropriationslignende vilkår, som vil være baseret på tidspunktet før nedlukningen. Det vil sige, at man skal vurdere virksomheden før nedlukningen, når man værdiansætter de pantsatte aktiver i forbindelse med, at staten overtager aktiverne.

FSR – danske revisorer har fuld forståelse for, at der arbejdes for en hurtig udbetaling af erstatning til minkavlerne, men mener samtidigt, at det er væsentligt at sikre, at lovgivningen ikke bryder med væsentlige panteretlige principper og dermed skaber usikkerhed om sikkerheden bag penge- og realkreditinstitutternes udlån. FSR anfører, at om end lovforslaget forudsætter, at pant- og rettighedshavere bliver kompenseret fuldt ud for forringelsen af pantets værdi, så afhænger værdiudmålingen meget af, hvordan man vil opgøre det. FSR finder, at det bør overvejes at beskrive principperne for værdiudmålingen nærmere i lovbemærkningerne, og det bør sikres, at der indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af rettigheder. Endvidere stiller FSR spørgsmål til, hvad konsekvensen er, hvis ikke der er enighed om, hvorvidt der er tale om fuld kompensation til pant- og rettighedshavere.

Danske Advokater (DA) bemærker, at DA ikke på den korte tid, der har været til rådighed, har haft mulighed for at foretage en vurdering af de reelle konsekvenser for de pantavere, der har ydet lån og kredit til minkavlerne. DA peger dog på, at det bl.a. fremgår af lovforslagets bemærkninger, at staten kan erhverve rettigheder til pantsatte aktiver uden at indhente samtykke fra pant- og rettighedshavere, hvilket DA mener rejser det principielle spørgsmål om hvorvidt det i sig selv kan anses for ekspropriation af fordringer, der tilhører pant- og rettighedshaverne.

Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af afsnit 4 i den politiske aftale af 25. januar 2021, at minkavlerne står i en helt ekstraordinær situation og har behov for hurtigst muligt at få vished om deres fremtidige økonomi. Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at erstatnings- og taksationskommissionerne skal nedsættes hurtigst muligt, og at der derfor skal afsættes de nødvendige ressourcer til, at takseringerne hurtigst muligt kan afsluttes. Aftalepartierne er endvidere enige om, at der i det omfang det er muligt skal etableres en standardberegning, som kan bruges til at

udbetale en del af den fremtidige erstatning som et acontobeløb, inden erstatnings- og taksationskommissionen har behandlet sagen, og den samlede taksering er afsluttet. På den baggrund har Fødevarerministeriet foreslået, at der etableres en proces for udbetaling af forskud/acontobeløb, der bl.a. tager højde for rettighedshavernes position. Det fremgår således af lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.4.2, at den foreslåede bemyndigelse i § 8, stk. 9, forudsættes anvendt til at sikre, at pant- og rettighedshavere bliver kompenseret fuldt ud for forringelsen af pantets værdi, og der lægges derfor med den foreslåede ordning ikke op til at fastsætte regler om, at der indhentes samtykke fra pant- og rettighedshavere i forbindelse med statens erhvervelse af rettigheder.

På baggrund af høringssvarene har Fødevarerministeriet genovervejet spørgsmålet om udbetaling af forskud/acontobeløb uden samtykke fra eventuelle pant- og rettighedshavere, og Fødevarerministeriet finder det hensigtsmæssigt, at udbetaling af forskud gøres betinget af, at der på forhånd er indhentet samtykke hertil hos eventuelle rettighedshavere. Der vil således blive stillet ændringsforslag til lovforslaget herom.

Fødevarerministeriet skal hertil bemærke, at Finans Danmark har tilkendegivet, at de vil bidrage til, at de enkelte kreditinstitutter kan etablere en ordning med samtykke som en del af modellen for acontobetaling, som sikrer hurtig udbetaling, og som betyder, at acontobetalingerne under respekt for pant- og rettighedshavere i videst muligt omfang kan betyde, at minkavlerne sikres likviditet frem til, taksationsforretningen er gennemført, og fuld og hel erstatning er udbetalt.

Fødevarerministeriet er endvidere enig i, at det er tidspunktet for nedlukningen som følge af COVID-19, der skal danne grundlag for værdiansættelse af rettigheder over de pantsatte aktiver, som staten overtager, og der vil blive stillet ændringsforslag til lovforslaget med henblik på at præcisere dette.

Landbrug & Fødevarer finder, at en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte nærmere regler om udbetaling og fordeling er fornuftig med hensyn til at kunne etablere en fleksibel løsning med mulighed for udbetaling af erstatning for de aktiver, hvor der ikke er panterettigheder at tage højde for.

Landbrug & Fødevarer foreslår desuden, at det også reguleres eksplicit, at der ikke kun kan anmodes om et forskud på erstatning, men også løbende aconto udbetaling, f.eks. i den situation, hvor sagsbehandlingen trækker ud, eller der i øvrigt er særlige forhold.

Fødevarerministeriet bemærker, at det fremgår eksplicit af den politiske aftale om erstatning mv. til minkavlerne og følgerhverv berørt af COVID-19, at aftalepartierne er enige om, at der, i det omfang det er muligt, skal etableres en standardberegning, som kan bruges til at udbetale en del af den fremtidige erstatning som et aconto-beløb, inden erstatnings- og taksationskommissionen har behandlet sagen, og den samlede taksering er afsluttet.

En sådan model for aconto-betaling af en del af nedlukningserstatningen til minkavlerne er under udarbejdelse i Fødevarerministeriet. En sådan model skal udarbejdes under hensyntagen til, at der ikke udbetales for meget aconto i forhold til den endelige erstatning, som først vil blive opgjort ved de særlige erstatnings- og taksationskommissioner, som skal oprettes.

Kommissionerne skal træffe afgørelse ud fra en konkret vurdering af hver minkvirkksomhed eller følgerhvervs virksomhed efter reglerne og principperne, der fastsættes i en kommende

erstatningsbekendtgørelse, og kommissionerne skal herved både tage stilling til, hvilke aktiver, omkostninger mv., der skal erstattes mv., og fastsætte erstatningens eller kompensationens størrelse.

Det er således ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage en individuel vurdering af erstatningens omfang til konkrete minkvirksomheder og følgeerhvervsvirksomheder. Der er således begrænsninger i forhold til ovennævnte aconto-model.

Fødevarerministeriet bemærker herudover, at der er en række udbetalingsspor til minkavlerne, som bl.a. omfatter honorar for aflivning af mink, tempo-bonus, forskud på skinderstatning, endelig skinderstatning, driftstabserstatning, lukkeomkostninger, forskud på nedlukningserstatning og endelig nedlukningserstatning. De udbetalingsspor, som ikke er startet op endnu, kan først startes op, når der er udstedt nærmere regler om ordningerne, og disse regler afhænger bl.a. af lovforslag om ændring af lov om aflivning og midlertidigt forbud mod hold af mink.

Der er udarbejdet en oversigt over målsætninger for udbetalingerne, som er sendt over til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 5. marts 2021 (MOF alm. del spørgsmål 934).

Statens overtagelse af erstattede og kompenserede aktiver

I relation til lovforslagets bestemmelser om statens overtagelse af aktiver anfører Dansk Pelsdyravlerforening og Det Danske minkerhverv, at der ikke er tale om overtagelse af aktiver, men overtagelse af virksomheder, og at det er en fejl at koble erstatningen op på værdien af aktiverne, i stedet for værdien af virksomheden og den mistede fremtidige indtjeningsevne. Foreningerne henviser i den forbindelse til, den politiske aftale af 25. januar 2021, hvoraf det bl.a. fremgår, at minkavlere skal opnå fuld erstatning for tabet af deres minkvirksomhed, og at erstatningen til følgeerhverv fastlægges ved en vurdering af virksomhedens værdi i såkaldt "handel og vandel". DP anfører, at virksomhederne således skal have erstatning for den mistede fremtidige indtjeningsevne, og at staten til gengæld overtager og bortskaffer de minkspecifikke aktiver, således at det sikres, at aktiverne ikke kan anvendes til minkrelaterede aktiviteter igen.

Dansk Pelsdyravlerforening lægger til grund, at der med "minkspecifikke aktiver", som nævnt i den politiske aftale af 25. januar 2021, menes aktiver, der alene anvendes til "minkvirksomheden", uanset om der er tale om en minkavler (besætningsejer) eller følgeerhverv, og bemærker, at staten ifølge lovforslaget ikke alene overtager minkspecifikke aktiver, men også aktiver, som der er blevet anvendt til andre formål ("fællesaktiver"). Det Danske Minkerhverv anfører desuden, at det må være en strukturel misforståelse i lovforslaget, at der lægges op til, at staten overtager alle aktiver "uanset graden af anvendelse i den minkrelaterede virksomhed", jf. det foreslåede § 8 b, stk. 1, i lovforslaget. Selvom § 8 b specifikt nævner følgeerhverv, som ikke er udlejning af staldkapacitet eller pelseri, formoder foreningen, at det gælder hele minkbranchen.

Som eksempel på "fællesaktiver" nævner foreningerne en landbrugsmaskine, der er også er blevet anvendt til anden landbrugsdrift end minkproduktion, og (for så vidt angår følgeerhverv) en fast ejendom, hvorfra der også drives en virksomhed, der ikke er minkrelateret. DP og Dansk Minkerhverv mener, at staten ikke skal overtage "fællesaktiver" eller "andre aktiver" ejet af virksomhedsejeren, der kun delvist har været anvendt til "minkarbejdet", idet virksomhedsejeren fortsat skal kunne anvende disse aktiver til driften af øvrig virksomhed, og at virksomhedsejeren således skal kunne beholde disse, uden at det får nogen betydning for erstatningens størrelse. Foreningerne anfører, at virksomhedsejeren

ellers vil skulle bruge penge på at erhverve de samme aktiver en gang til eller miste yderligere omsætning og indtjening.

Landbrug & Fødevarer anfører, at med hensyn til selve erstatningsopgørelsen er tabet af den fremtidige indtjening den afgørende, hvilket med fordel kunne fremhæves i lovforslaget. L&F anfører, at der givetvis vil være en række grænsetilfælde, hvor den rigtige tilgang må være, at der tages hensyn til den virksomhedens ønsker og værdispildsbetragtninger, men L&F savner en markant mere fleksibel regulering, der fanger de situationer, der ikke eksemplificeres direkte. For eksempel kan minkavlere kan have anvendt løsøre til øvrige formål i deres bedrifter, ligesom følgevirksomheder f.eks. kan have immaterielle aktiver som bærende grundlag, også i den fortsættende virksomhed efter en omstilling. L&F mener, at disse fællesaktiver bør udgå af statens erhvervelse (og nedrivning) trods betaling af erstatning for det minkrelaterede tab, eftersom disse aktiver er nødvendige for opretholdelse af virksomheden øvrige fremtidige indtjening, da virksomhedens øvrige indtjening ellers også vil blive negativt påvirket. Formålet hermed er at hindre unødigt værdispild og yderligere negative konsekvenser for virksomheden, hvis løsøre forsat skal anvendes til andre formål end minkerhverv.

Dansk Pelsdyravlerforening har noteret, at det er tanken, at virksomhedsejerne kan "frikøbe" fællesaktiver, hvis de gerne vil beholde dem, og anfører, at ikke giver mening at tale om "frikøb" af fællesaktiver, som der ikke er betalt fuld erstatning for, da konsekvensen er, at virksomhedsejeren får mindre end fuld erstatning. Det Danske Minkerhverv anfører, at såfremt det er hensigten, at virksomhedsejeren skal betale for at bevare fælles aktiver, så vil det være interessant at vide, hvorledes dette skal fastsættes. Det Danske Minkerhverv anfører, at man ikke fastsætter handelsværdien af en erhvervsvirksomhed ved at vurdere værdien af enkeltaktiver, og spørgsmålet er derfor, hvordan det vil påvirke værdien af erhvervsvirksomheden, hvis virksomhedsejeren f.eks. gerne vil beholde it-systemet, fordi det skal bruges til virksomhedens øvrige drift. Det Danske Minkerhverv mener ikke, at lovforslaget hænger sammen, og at det vil fungere i praksis, for selv hvis værdien for disse aktiver kunne fastsættes, så ville det medføre, at virksomhedsejeren får mindre end fuldstændig erstatning. Hvis en virksomhedsejer med en sådan "blandet virksomhed" afstår den del af virksomheden, der er relateret til dansk minkavl, er det naturligvis kun de minkspecifikke aktiver, der skal overtages af staten, men der skal betales fuldstændig erstatning for virksomhedsejeren økonomiske tab, og virksomhedsejeren skal naturligvis ikke betale et vederlag til staten for at beholde fællesaktiver.

Det Danske Minkerhverv peger desuden på, at der er et stort behov for, at minkbranchen snarest muligt får retningslinjer for, hvorledes branchen kan disponere indtil mødet med erstatnings- og taksationskommissionen. Det er f.eks. uklart, om lejemål, der er anvendt til "minkaktiviteten", kan opsiges, om aktiver kan sælges, og hvor meget virksomhederne kan afvikles, opbrydes og sælges uden at dette leder til, at grundlaget for (den mistede) fremtidige indtjening ikke længere er til stede på tidspunktet for mødet med erstatnings- og taksationskommissionen.

Dansk Pelsdyravlerforening mener endvidere, at der bør være mulighed for, at virksomhedsejeren kan "frikøbe" minkspecifikke aktiver, altså aktiver som kun er blevet anvendt til "minkvirksomheden", og som staten derfor skal overtage med henblik på at sikre, at aktiverne ikke anvendes til minkrelaterede aktiviteter igen. Som eksempel nævner foreningen en minkhal, som virksomhedsejeren gerne vil bruge til noget andet, f.eks. lagerhal. Det er ifølge foreningen samfundsmæssigt værdispild at nedrive sådanne bygninger, og foreningen foreslår derfor, at virksomhedsejeren får mulighed for at "frikøbe" aktivet, og at vederlaget fastsættes af erstatnings- og taksationskommissionen ud fra en konkret vurdering af

aktivets værdi på tidspunktet for mødet med kommissionen. Hvis staten gerne vil undgå, at aktivet anvendes til minkavl igen – en efter foreningens opfattelse helt hypotetisk situation – kan det f.eks. ske ved tinglysning af deklaration med forbud mod minkhallens anvendelse til minkavl.

Den Danske Dyrelægeforening (DDD) fremhæver, at det foreslåede § 8 b behandler aktiver i form af fast ejendom, løsøre og immaterielle rettigheder. Det er DDD's indtryk, at der her tænkes på bl.a. patenter, og DDD anfører, at goodwill for dyrlægebranchen er et væsentligt immaterielt aktiv, men at tabt omsætning for konsulentydelse i liberalt erhverv ikke behandles eksplicit i lovforslaget. DDD finder det således væsentligt at få præciseret, at der kan være tale om væsentlige driftstab også i virksomheder uden væsentlige fysiske aktiver.

Fødevareministeriet bemærker, at hensigten med lovforslagets § 8 a er, at der skal etableres en ordning, som sikrer, at brugen af de aktiver, der fuldt ud erstattes eller kompenseres, ikke senere kan genoptages, og som samtidig er i overensstemmelse med gældende regler om udskillelse af en eksisterende bygning fra grunden. Ordningen vil overordnet indebære, at det for minkavl, opdræt af mink med henblik på videresalg af levende dyr, pelseri, som har været drevet i tilknytning til en minkvirksomhed, eller udlejning af stald- og burkapacitet er et vilkår for erstatningen eller kompensationen, at der skal ske nedrivning og bortfjernelse af de bygninger med tilhørende bygningsinstallationer, der er blevet erstattet eller kompenseret. Det vil således være et vilkår for erstatning eller kompensation for aktiver i form af fast ejendom, at minkavleren m.v. accepterer, at staten bortskaffer og nedriver bygninger, bure og andre aktiver omfattet af den faste ejendom, der er blevet fuldstændigt erstattet eller kompenseret. Herudover fremgår af bestemmelsen, at det et vilkår for erstatning eller kompensation, at staten erhverver ejendomsret til de erstattede eller kompenserede løsøregenstande, herunder driftsmateriel og driftsinventar, immaterielle rettigheder og alle øvrige aktiver. Af den foreslåede § 8 b fremgår, at det for så vidt angår følgeerhverv, der ikke er et pelseri, som har været drevet i tilknytning til en minkvirksomhed, eller udlejning af stald- og burkapacitet vil det være et vilkår for kompensationen, at staten erhverver ejendomsret til fast ejendom, løsøre, immaterielle rettigheder og alle øvrige aktiver, som ejes af og blev anvendt i den minkrelaterede virksomhed, uanset graden af anvendelse i den minkrelaterede virksomhed, og som der ydes kompensation for. Dog kan sådan vilkår ikke omfatte fast ejendom, hvorpå der er en ejerbolig, medmindre ejeren fremsætter begæring herom.

I medfør af såvel det foreslåede § 8 a, stk. 4, og § 8 b, stk. 3, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætte regler om, at visse aktiver, herunder efter anmodning fra den enkelte minkavler eller følgeerhvervsvirksomhed, ikke overtages og dermed heller ikke erstattes eller kompenseres. Bemyndigelsen skal sikre en vis fleksibilitet med hensyn til, at visse aktiver kan beholdes af virksomheden, men værdien af aktivet indgår således ikke i den samlede værdiansættelse af virksomheden, herunder virksomhedens aktiver. Bemyndigelsen vil f.eks. kunne udnyttes til at fastsætte regler om, at løsøregenstande, der har haft begrænset anvendelse i en minkvirksomhed eller minkrelateret virksomhed, ikke overtages og erstattes. Der er ikke tale om, at staten overtager aktiver, som kun delvist erstattes eller kompenseres. Det er hele aktiver mod fuldstændig erstatning eller fuldstændig kompensation for aktivets værdi.

For følgeerhvervsvirksomheder, som har aktiver, f.eks. bygninger, som har "dual use", dvs. hvor kun en del af aktivet er minkrelateret, og hvor aktivet ikke kan deles, har virksomheden mulighed for at frasige sig kompensation for aktivet og således også beholde aktivet. Staten betaler ikke kompensation

for aktiver, som forbliver ejet af virksomheden. Ønsker virksomheden kompensation for aktiver, f.eks. bygninger, som har "dual use", dvs. hvor kun en del af aktivet er minkrelateret, og hvor aktivet ikke kan deles, yder staten fuldstændig kompensation for hele aktivet og overtager ejerskabet af hele aktivet.

Fødevareministeriet bemærker i øvrigt, at det er fastlagt i aftalen, at kompensationsberettigede følgerhvervsvirksomheder skal have kompensationen udmålt efter princippet om værdien i "handel og vandel". I værdiansættelsen efter "handel og vandel" indgår bl.a. en vurdering af fremtidige indtjeningsmuligheder. Det vil være de særlige erstatnings- og taksationskommissioner, som skal forestå værdiansættelsen.

Fødevareministeriet bemærker endvidere, at minkvirksomheder, der har haft minkproduktion i 2020, og som vælger at nedlukke deres minkvirksomhed permanent, kan søge fuldstændig erstatning og kompensation udmålt efter den såkaldte DCF-model, hvor minkavleren modtager erstatning og kompensation for såvel tab af fremtidig indtjening og restværdi af kapitalapparatet. Det fremgår af bemærkningerne til det fremsatte lovforslag, at minkvirksomheder, der vælger erstatning opgjort på grundlag af DCF-modellen, som fastlagt i den politiske aftale, ikke kan fravælge aktiver, som er omfattet af denne model. Det skyldes, at en del af erstatningen for de minkrelaterede aktiver i DCF-modellen beregnes som tabt fremtidig indtjening. Aktiver, der har været anvendt med over 50 pct. til minkproduktionen, vurderes derfor at skulle indgå i DCF-modellen. Det fremgår således af bemærkningerne til lovforslaget, at bemyndigelsen i det foreslåede § 8 a, stk. 4, ikke kan anvendes til at fastsætte regler om, at sådanne aktiver kan fravælges, hvormed disse ikke erstattes og overtages af staten.

I lyset af de indkomne høringssvar og ud fra betragtninger om at undgå værdispild med hensyn til at nedrive bygninger som f.eks. en lade, der kan anvendes til andre formål end minkproduktion, finder Fødevareministeriet, at der bør stilles ændringsforslag til lovforslaget om at ændre bemyndigelsen i det foreslåede § 8, stk. 4, således at der også vil kunne fastsættes regler om, at visse aktiver, der indgår i DCF-modellen, f.eks. en lade eller løse, der har haft "dual use", efter anmodning fra minkavleren kan "frikøbes" til markedspris, efter udmålingen af erstatningen efter DCF-modellen er foretaget.

Det skal desuden bemærkes, at minkvirksomheder kan vælge at få opgjort erstatningen efter princippet om værdien i "handel og vandel", herunder minkvirksomheder, der ikke haft minkproduktion i 2020, men i 2018 og/eller 2019. Bemyndigelsen i det foreslåede § 8 a, stk. 4, vil derfor kunne anvendes til at fastsætte regler om, at visse aktiver, som indgår i disse minkvirksomheder efter anmodning ikke overtages og dermed heller ikke erstattes og kompenseres, hvormed virksomheden kan beholde aktivet.

Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at der med lovforslaget indsættes mulighed for ekstension i de tilfælde, hvor statens overtagelse af aktiver har en sådan påvirkning på ejendommens restværdi eller fortsatte udnyttelsesmuligheder, at ejendommen ikke kan udnyttes på en hensigtsmæssig måde.

Dansk Pelsdyravlerforening anfører ligeledes, at lovforslaget bør være mere fleksibelt, så der bliver mulighed for, at fuld overtagelse af ejendommen, hvis det ikke giver mening for lodsejerne at sidde tilbage med en mindre restejendom, der ikke fungerer alene. Der kan f.eks. også være situationer, hvor den berørte virksomhedsejer bor på den ejendom, hvor minkaktiviteten har foregået, og som måske

gerne vil væk fra området, når deres minkvirksomhed er forsvundet. DP mener, at lovforslaget generelt bærer præg af, at staten har meget stor frihed til at vælge det, der skal overtages og betale erstatning efter de principper, der er mest hensigtsmæssige for staten, samtidig med, at staten i øvrigt ikke overtager passiver, herunder gældsforpligtelser, af nogen art vedrørende virksomheden, og at det er således op til virksomhedsejeren at få aftaleforhold afsluttet og selskabet lukket.

Det Danske Minkerhverv bemærker ligeledes, at foreningen har forstået den politiske aftalen således, at staten ikke overtager passiver, herunder gældsforpligtelser, af nogen art vedrørende virksomheden, og at det således overlades til virksomhedsejeren at få selskabet lukket (eller drevet videre med mindre aktivitet) og aftaleforhold afsluttet. Det Danske Minkerhverv går ud fra, at dette inddrages ved vurderingen af erstatningen, at virksomhedsejeren står tilbage med denne "lukkeopgave", som kan være meget bekostelig.

Fødevareministeriet bemærker, at det følger af den politiske aftale, at der skal ydes fuldstændig erstatning og kompensation for minkrelateret virksomhed og aktiver. Det er således ikke en del af aftalen, at staten skal yde erstatning for aktiver mv., som ikke er en del af den minkrelateret virksomhed. Baggrunden herfor er bl.a. hensynet til, at mange danske virksomheder er påvirket negativt af COVID-19 situation generelt.

Fødevareministeriet bemærker, at det fremgår af den foreslåede § 8 b, stk. 1, at det for følgerhverv, som ikke driver udlejning af stald- og burkapacitet eller pelseri, der har været drevet i tilknytning til en minkvirksomhed, er et vilkår for kompensationen, at staten ved fastsættelsen af kompensation erhverver ejendomsret til den faste ejendom, løsøre, immaterielle rettigheder og alle øvrige aktiver, som ejes af og blev anvendt i den minkrelaterede virksomhed, uanset graden af anvendelse i den minkrelaterede virksomhed, og som der ydes kompensation for. Efter den foreslåede § 8 b, stk. 3, 2. pkt., kan der fastsættes regler om, at visse aktiver som nævnt i stk. 1, herunder efter anmodning fra følgerhvervsvirksomheden, ikke overtages og dermed heller ikke kompenseres.

Udgangspunktet er således, at følgerhvervsvirksomheder, der ejer aktiver, f.eks. bygninger (fast ejendom), som har haft "dual use", dvs. hvor kun en del af aktivet er anvendt til minkrelateret virksomhed, og hvor aktivet ikke kan deles, vil modtage fuldstændig kompensation for hele aktivet mod at staten overtager ejerskabet af hele aktivet. Det gælder dog ikke i de tilfælde, hvor følgerhvervsvirksomheden frabeder sig fuldstændig kompensation for nogen del af aktivet og dermed beholder dette selv.

Fødevareministeriet skal endvidere bemærke, at det fremgår af den politiske aftale, at følgerhverv for at være kompensationsberettigede bl.a. skal opfylde et kriterie om, at virksomhedens produktion ikke umiddelbart kan omlægges til anden aktivitet. Ved vurderingen af, om produktionen kan omlægges til anden aktivitet, vil det bl.a. skulle vurderes om omstilling er mulig, hvad omkostningerne er ved en omstilling, og om dette står i et rimeligt forhold til indtjeningspotentialet ved en ny type aktivitet. Det fremgår endvidere af den politiske aftale, at der ydes kompensation for den andel af virksomheden, der er relateret til dansk minkavl. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal fastsættes regler om muligheden for at kompensere ikke-minkrelaterede aktiver i særlige tilfælde, vil derfor være et spørgsmål, som vil skulle drøftes med aftalepartierne.

Det skal samtidig bemærkes, at det er Fødevarerministeriet vurdering, at der allerede er hjemmel i den gældende lovs § 8, stk. 3, til at fastsætte regler om, at der kan ydes kompensation for ikke minkrelaterede aktiver, såfremt der er tale om særlige tilfælde, hvor den tilbageblivende del af følgerhvervsvirksomheden/ejendommen, herunder de ikke minkrelaterede aktiver (restværdien af virksomheden/ejendommen), bliver så lille eller af en sådan beskaffenhed, at den ikke kan udnyttes på fornuftig måde. Der vil dog blive fremsat et ændringsforslag om at indføre en bestemmelse, der bl.a. skaber hjemmel til, at staten også overtager ejendomsretten til ikke-minkrelaterede aktiver, såfremt disse kompenseres i sådanne særlige tilfælde som nævnt ovenfor.

For minkavlere betyder erstatningsordningen i den politiske aftale, at værdiansættelsen af minkvirksomheden er eksklusiv jord. Det er således ikke hensigten, at staten skal overtage hele minkavlernes faste ejendom inklusiv jord og bolig mv. Da udgangspunktet for erstatningsordningen er, at det ikke er muligt for minkavlerne at omlægge minkvirksomheden og anvende stalde m.v. til andet formål, indebærer erstatningsordningen, at der skal ske nedrivning og bortfjernelse af produktionsanlæg m.v., der er blevet erstattet.

Fødevarerministeriet bemærker desuden, at det ikke er hensigten, at staten skal overtage minkavlernes og følgerhvervsvirksomhedernes gæld. Virksomhedernes gældsforpligtelser må derfor skulle betales ud af den erstatning og kompensation, der udmåles til virksomhederne.

Endelig bemærker Fødevarerministeriet, at det følger af den politiske aftale, at aftalepartierne er enige om, at alle minkavlere, der vælger at lukke bedriften, kan modtage et engangsbeløb på 80.000 kr. Beløbet vil gøre det muligt for avleren at dække diverse engangsomkostninger i forbindelse med nedlukningen. Det fremgår ikke af aftalen, at der ydes et lignende engangsbeløb til følgerhvervsvirksomheder.

Tidspunkt for erhvervelse af adkomst m.v.

Dansk Pelsdyravlerforening finder generelt, at der er behov for en konkret fastsættelse af tidspunktet for erhvervelse af adkomst m.v., og foreningen er ikke enig i beskrivelsen i lovforslaget, hvor det fremgår, at statens ret stiftes ved den endelige fastsættelse af erstatningen eller kompensationen, dvs. når der enten indgås forlig/aftale om erstatnings- eller kompensationsbeløbets størrelse eller træffes endelig afgørelse, herunder ved endelig dom. DP mener, at man i højere grad skal lade sig inspirere af den almindelige ekspropriationsproces, hvor staten får adkomst, når ekspropriationskommissionen træffer beslutning om ekspropriation, hvorefter adkomst kan tinglyses, rettigheder ophæves m.v., mens der typisk fastsættes typisk et senere overtagelsestidspunkt, hvor staten overtager ejendommen.

Det Danske Minkerhverv foreslår, at staten får adkomst til aktiverne den dag, hvor erstatnings- og taksationskommissionen afholder mødet med den enkelte minkvirksomhed ("besøgsdagen"), og træffer beslutning om overtagelse af aktiverne. Det vil i så fald være den dag, at statens adkomst kan tinglyses og rettigheder ophæves, og der kan efter aftale med virksomhedsejeren fastsættes et senere overtagelsestidspunkt, hvor staten tager aktiverne "i besiddelse". Det Danske Minkerhverv foreslår endvidere, at erstatningen forrentes fra den dag ("besøgsdagen"), hvor staten får adkomst, ligesom staten fra den dag kan få eventuelle indtægter af aktiver, fx lejeindtægter fra fast ejendom.

Det Danske Minkerhverv og Dansk Pelsdyravlerforening mener desuden ikke, at det skal have nogen betydning for ejendomsrettens overgang eller udbetalingen af erstatningen, at der eventuelt er anlagt en retssag, dog nævner Det Danske Minkerhverv det er naturligvis vigtigt, at der ikke destrueres aktiver, hvis der verserer en retssag om erstatningen. Foreningerne mener således, den del af erstatningen, der ikke er udbetalt a conto, skal udbetales, når den er endeligt fastsat enten når i) der er indgået forlig, ii) et skriftligt erstatningsforslag er tiltrådt af begge parter, iii) erstatnings- og taksationskommissionen har afsagt en kendelse, som ikke rettidigt er indbragt for en eventuel overerstatnings- og taksationskommission, eller iv) en eventuel overerstatnings- og taksationskommission har afsagt en kendelse.

Landbrug & Fødevarer anfører, at det tidsmæssige aspekt bør tages med i betragtning i forhold til aktiver - både fsva. bygninger og løsøre - så bygninger ikke nedrives, eller løsøre overdrages, før der er opnået enighed ved taksation eller domstolsprøvelse, og anfører, at værdispildbetragtninger også her er vigtige at have for øje.

Fødevarerministeriet henviser til bemærkningerne ovenfor om overdragelse af krav på erstatning og kompensation. Endvidere bemærkes, at det vil være minkavleren eller følgerhvervsvirksomheder, der oppebærer eventuelle indtægter i perioden frem til statens erhvervelse af ret over de erstattede eller kompenserede aktiver.

Det er ikke en del af den politiske aftale, at der skal ske forrentning af erstatning og kompensation forud for den endelige fastsættelse af denne.

I lyset af de indkomne høringssvar, herunder spørgsmålet om tidspunktet for erhvervelse af adkomst m.v., finder Fødevarerministeriet det hensigtsmæssigt, at der foreslås indført en bestemmelse i minkloven, der bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at kunne fastsætte regler om statens betaling af renter af krav på erstatning og kompensation, herunder om hvordan og fra hvornår renten skal beregnes. Der vil således blive stillet et ændringsforslag til lovforslaget herom. Det skal hertil bemærkes, at udmøntning af en sådan bestemmelse, i givet fald vil skulle drøftes nærmere med partierne bag den politiske aftale.

Nedrivning af produktionsanlæg m.v.

Landbrug & Fødevarer og Dansk Pelsdyravlerforening fremhæver, at det klare udgangspunkt i forbindelse med nedrivningsarbejdet er, at der skal ske en fuldstændig retablering af det berørte areal, således at arealet efterfølgende kan anvendes til landbrugsdrift eller anden aktivitet uden afholdelse af omkostninger til at færdiggøre statens forpligtelser. Dette indebærer ifølge L&F og DP, at alt, der er minkrelateret, skal fjernes og bortskaffes, uanset om det er beliggende over, på eller under terræn, at grus, sand m.v., der er indgået i opbygningen af minkfarmen med interne køreveje m.v., skal opgraves og bortskaffes, og at det berørte areal derefter planeres, og der udlægges et hensigtsmæssigt lag råjord og muldjord. L&F mener endvidere, at det også bør fremgå af bemærkningerne i lovforslaget, hvordan man håndterer de situationer, hvor nedrivning ikke er mulig uden skade på tilknyttet bygningsmasse.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at staten i relation til fast ejendom ikke overtager det matrikulære areal, som derfor fortsat tilhører den eksproprierede, og da der ikke gennemføres en juridisk arealafståelse, skal arbejde udført på den pågældende ejendom derfor ske med respekt for den tilbageværende virksomhed, bedrift og/eller bolig. Landbrug & Fødevarer anfører, at der ved

nedrivningen og bortskaffelsen af materiel bør reguleres en pligt til at drage omsorg for en ryddelig ejendom med mindst mulig synlige spor, sikring af, at adgangsveje kan benyttes, ligesom evt. strukturskade og andet i forbindelse med den midlertidige arbejdsplads også skal erstattes i henhold til gældende praksis.

Dansk Pelsdyravlerforening og Landbrug & Fødevarer bemærker, at lovforslaget indeholder flere bestemmelser om virksomhedsejerens pligt til at give adgang til ejendommen, friholde adgangsveje og rydde op på ejendommen før nedrivningen, og efter L&F's opfattelse mangler lovforslaget at tillægge den eksproprierede rettigheder også i forbindelse med den praktiske gennemførelse af statens erhvervelser, herunder er det ikke er fremhævet, at øvrige sikkerhedsforskrifter skal iagttages, også fra statens side.

Dansk Pelsdyravlerforening opfordrer til, at nedrivning og bortskaffelse sker i tæt samarbejde med de virksomhedsejere, der er dybt berørt af situationen, og DP mener, at det bør være en mulighed, at virksomhedsejere, der selv ønsker det, kan forestå nedrivningen, og at virksomhedsejeren herved også får nedrivningsomkostningerne betalt. DP anfører endvidere, at det, hvor virksomhedsejere ikke selv ønsker at gennemføre nedrivningen, skal sikres, at virksomhedsejerne får en fast kontaktperson, som kan følge nedrivningen og håndtere eventuelle problemstillinger undervejs, så en vigtig dialog ikke skal føres gennem tilfældige håndværkere. Herudover skal virksomhedsejeren naturligvis varsles om håndværkernes adgang til ejendommen, ligesom virksomhedsejeren skal vide, hvem der får adgang til ejendommen.

Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at det bør være en pligt for staten at sikre, at gennemførelsen af arbejdet planlægges og gennemføres i nærmere dialog med den eksproprierede med henblik på mindst mulig gene for den resterende del af ejendommen, f.eks. kan det være relevant med særlig asbestafdækning eller andre forholdsregler for at beskytte tilhørende bygningsmasse og ejere, og det anføres, at orientering skal være en pligt ikke et udgangspunkt, hvor L&F henviser til, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at ejeren som udgangspunkt skal orienteres i behørig tid inden arbejdets udførelse.

Dansk Pelsdyravlerforening mener desuden, at der skal fastsættes en frist for arbejdets udførelse, idet det ikke er rimeligt, hvis virksomhedsejeren skal vente i længere tid på statens fjernelse af bygninger m.v., og DF finder, at der skal være sanktioner, hvis tidsfristen ikke overholdes, f.eks. afkorting af den anvendte tidsperiode i tilbagediskonteringsberegningen på den pågældende erstatningssag.

Danske Advokater bemærker, at det anses som værende uhensigtsmæssigt, såfremt loven fortolkes således, at det alene er offentlige myndigheder, der må medvirke til nedrivning af produktionsanlæg. Danske Advokater anfører i den forbindelse, at private virksomheder, herunder de minkavlere som har haft deres daglige gang på netop produktionsanlægget, kan have en særlig viden om produktionsapparatet/branchen, der indebærer, at netop de vil være nærmest til at sikre, at produktionsanlægget nedtages korrekt. Herudover anfører Danske Advokater, at der også er et ganske almindeligt konkurrenceretligt aspekt at tage hensyn til, og at det på den baggrund bør præciseres i lovforslaget, at også private kan medvirke til processen under forudsætning af, at der kan opnås enighed herom, og under forudsætning af, at sædvanlige regler om udbud m.v. overholdes.

Fødevareministeriet bemærker, at det fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, at staten vil have ansvaret for at dække udgifter forbundet med nedrivning af produktionsanlæg mv. Det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 8 a, stk. 2, at staten ved erstatning eller kompensation for fast ejendom erhverver ret til bortskaffelse af bygninger, bygningsinstallationer m.v., der er en del af den faste ejendom, og at retten til bortskaffelse omfatter ret til nedrivning og fjernelse af bygninger m.v. samt ejendomsret til de bortskaffede aktiver. Det fremgår endvidere, at staten afholder udgifterne til nedrivning og fjernelse af bygninger m.v., og at staten ikke afholder andre omkostninger, herunder omkostninger til anden oprydning eller forureningsbekæmpelse. Det fremgår af lovforslagets bemærkningerne, afsnit 2.5.2, at ejendomsretten til den faste ejendom således forbliver hos erstatningsmodtageren, der imidlertid skal acceptere, at staten får ret til at nedrive bygninger med tilhørende bygningsinstallationer m.v., herunder installationer såsom rørføring m.v. under jorden, og at staten kan bortfjerne det herved fremkomne bygningsaffald. Nedrivning og bortfjernelse sker for statens regning, og staten skal i den forbindelse sørge for, at det pågældende areal efterlades rydeligt uden huller og jordbunker. Anden oprydning og reetablering af grundarealer under og ved bygninger m.v. omfattet af bortskaffelsesretten, herunder håndtering af eventuel forurening, forbliver et anliggende for grundejeren.

Fødevareministeriet bemærker, at der med anden oprydning bl.a. forstås fjernelse af affald og skrot, der ikke er relateret til nedrivningsarbejdet eller den minkrelaterede del af virksomheden i øvrigt. Med anden reetablering af grundarealer under og ved bygninger m.v. omfattet af bortskaffelsesretten tænkes særligt på forureningsbekæmpelse. Opgaven med nedrivning og fjernelse af bygninger og installationer m.v., herunder bortskaffelse af bygningsaffald m.v., vil således omfatte oprydning og reetablering, der relaterer sig til det nedrevne produktionsanlæg, såsom fjernelse af fundamentet, herunder grus og sand mv., og hvad der sædvanligvis følger med en sådan opgave med at rydde og reetablere arealer i form af planering af areal og f.eks. udlægning af råjord eller muldjord.

I relation til den praktiske udførelse af opgaver med nedrivning af bygninger m.v. og bortskaffelse af affald skal gældende regler for udførelse af sådant arbejde naturligvis overholdes, herunder miljøregler (miljøscreening, håndtering og bortskaffelse af farlige stoffer mv.) og arbejdsmiljøregler, herunder sikkerhedsforskrifter mv., ligesom der naturligvis vil være krav på udbedring eller erstatning, hvis der som led i udførelsen af nedrivningsarbejdet sker anden skade på ejendommen.

Med hensyn til minkavlernes egen involvering i arbejdet med nedrivning af produktionsbygninger mv., er det Fødevareministeriets opfattelse, at der under forhandlingerne er af den politiske aftale er taget stilling til spørgsmålet, og at denne mulighed blev afvist. Begrundelsen er bl.a., at der er en række miljø- og arbejdsmiljøregler, som skal overholdes. Arbejdet med nedrivning af produktionsbygninger mv. planlægges af Transportministeriet og vil skulle ske via udbud.

Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.5.2, at staten skal sørge for nedrivning af stalde og bygninger eller anden bortskaffelse eller flytning af erhvervede aktiver inden for en rimelig frist fra erstatningens eller kompensationens endelige fastsættelse, og at det i den forbindelse skal sikres, at ejer af ejendommen som udgangspunkt orienteres i behørig tid forud for påbegyndelse af nedrivningsarbejde m.v. Fødevareministeriet skal understrege, at ejer af ejendommen naturligvis skal orienteres forud for påbegyndelse nedrivningsarbejde, og som udgangspunkt skal orienteringen ske i behørig tid. Dette gælder også i forhold til anden aktivitet i forbindelse med statens erhvervelse af aktiver, der ikke vedrører nedrivning af bygninger m.v.

Eventuel nedsættelse eller bortfald af ret til erstatning og kompensation

Dansk Pelsdyravlerforening fremfører, at beskrivelsen i lovforslagets bemærkninger om, hvorledes der kan fastsættes regler om nedsættelse og bortfald af erstatning, hvis frister overskrides eller virksomhedsejerne ikke aktivt bidrager eller medvirker i processen i forbindelsen med statens erhvervelse af aktiver, herunder nedrivningsarbejde mv., er udtryk for en skæv balance i lovforslaget, og at ønsket om at fastsætte sådanne regler er udtryk for en helt forkert indstilling til minkbranchen.

Det Danske Minkerhverv mener, at "vinklen" i lovforslaget er forkert og nærmest et udtryk for manglende respekt over for minkbranchen, og finder, at der skal lægges en helt anden linje for samarbejdet end den, der kommer til udtryk i lovforslaget. DP bemærker, at minkbranchen selv sagt mere end indstillet på at medvirke hurtigt og smidigt, og denne indbyggede mistænkeliggørelse på ingen måder er klædelig, og der skal naturligvis ikke fastsættes sådanne regler. Foreningerne anfører desuden, at der (formentlig) ikke kan fastsættes regler om bortfald af en grundlovssikret ret til fuldstændig erstatning, hvis man f.eks. overser en frist for aflevering af materiale el.lign.

Landbrug & Fødevarer ønsker ligeledes at udfordre lovligheden af at fastsætte en bestemmelse om retsfortabelse af erstatningskrav, hvis der ikke er overholdt en nærmere fastsat tidsfrist. L&F anbefaler, at der i stedet vejledes grundigt om processen, men at man undlader afskærende regler af den karakter for et erhverv, som kun har vist interesse i at bidrage til en hurtig proces og afslutning.

Danske Advokater anfører, at den foreslåede bemyndigelse til, at fastsætte regler om, at ansøgningsfrister og øvrige frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation med den konsekvens af manglende opfyldelse af regler om ansøgningsfrister og dokumentationskrav m.v. kan betyde, at erstatningen eller kompensationen nedsættes helt eller delvist, må anses retssikkerhedsmæssigt kritisabelt. Danske Advokater henviser i den forbindelse til, at der med bemyndigelsen kan fastsættes regler om oplysnings- og dokumentationskrav til brug for sagernes behandling, herunder til brug for fastsættelse af et minimumsniveau for omkostninger på 25 pct. under gennemsnittet, der ifølge Danske Advokater potentielt kan stride imod princippet om fuldstændig erstatning. Ifølge Danske advokater bør en minkavler, der kan dokumentere lavere omkostninger end 25 pct.-grænsen tilgodeses herfor, og på tilsvarende vis mener Danske Advokater, at loftet for kvalitetsindeks (105), der er omtalt i den politiske aftale, fjernes. Ligeledes anfører Danske Advokater, at det bør være op til erstatnings- og taksationskommissionen at vurdere, hvilken dokumentation der skal være til stede for at opnå erstatning. Det bør ifølge Danske Advokater ikke fastsættes politisk, og i hvert fald ikke som ultimativt krav. Herudover fremgår det af lovforslaget, at bemyndigelsen også vil kunne anvendes til at kunne fastsætte regler for hvilke frister, der skal være gældende. I den sammenhæng bør opmærksomheden henledes på, at der gives rimelige frister for anmeldelse af krav, således det sikres, at alle de berørte minkavlere har mulighed for at anmelde deres krav.

Fødevareministeriet bemærker, at lovforslagets bemærkninger om, at kravet på erstatning eller kompensation helt eller delvist kan bortfalde ved manglende overholdelse af regler eller vilkår om aktivt medvirken på ingen måde er udtryk for en manglende tillid eller tiltro til minkbranchen. Bemærkningerne er alene udtryk for almindelig praksis for, at retsvirkningen af manglende efterlevelse beskrives i lobemærkningerne. Den nærmere udmøntning af regler om statens adgang til nedrivning mv. forventes i øvrigt udarbejdet i forlængelse af dialog med interessenterne.

For så vidt angår den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om ansøgning, ansøgningsfrister og øvrige frister, oplysnings- og dokumentationskrav samt krav om revisorattestation, bemærker Fødevareministeriet at bemyndigelsen bl.a. forudsættes anvendt til at fastsætte regler om, at ansøgere ved indgivelse af ansøgningen skal afgive oplysninger om produktionsomkostningerne for det ansøgte. Den foreslåede bemyndigelsen forventes endvidere anvendt til at fastsætte regler om frister for indgivelse af ansøgninger, således at det bl.a. bliver muligt at fastlægge det i den politiske aftale forudsatte minimumsniveau for omkostninger på 25 pct. under gennemsnittet til brug for behandlingen af ansøgningerne. Fødevareministeriet bemærker, at grænsen på 25 pct. såvel som loftet for kvalitetsindeks på 105, er politisk besluttet og indgår som en del af beregningen i den i aftalen fastlagte DCF-model vedrørende erstatning til minkvirksomheder.

Det bemærkes, at fastsættelse af regler om ansøgningsfrister m.v. også vil gøre det muligt tidligt i sagsbehandlingen at foretage en afdækning af ejerforhold og antal mink i de enkelte besætninger, herunder navnlig i besætninger med flere underbesætninger. Det er forventningen, at dette vil reducere sagsbehandlingstiden generelt.

Det fremgår endvidere af lovforslagets bemærkninger, at der kan fastsættes regler om, hvilken retsfølge manglende opfyldelse af reglerne vil have for ansøgeren, herunder at ansøgningen kan afvises ved overskridelse af en frist eller ved manglende indsendelse af fornøden dokumentation inden en angiven frist. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om, at erstatningen eller kompensationen nedsættes helt eller delvist ved overskridelse af frister. Fødevareministeriet bemærker, at det vil være erstatnings- og taksationskommissionerne, der i den konkrete sag vurderer, i hvilket omfang overskridelse af frister vil have betydning for den endelig fastsættelse af erstatning eller kompensation.

Det bemærkes endelig, at de nærmere frister for ansøgninger mv. vil blive fastsat efter dialog med branchen.

Kompensation for udgifter i mellempériode

Dansk Pelsdyravlerforening og Det Danske Minkerhverv har noteret, at det anerkendes i lovforslaget, at der skal betales kompensation for udgifter til sikring af aktiver, indtil disse skal overtages af staten, men DP gør samtidig opmærksom på, at når minkbranchen skal behandles som ved ekspropriation, jf. den politiske aftale, har minkbranchen ikke kun krav på en usikker kompensation for specifikke udgiftsposter, men derimod krav på fuld erstatning for faste omkostninger, der ikke kan undgås, herunder lønudgifter i en opsigelsesperiode, og foreningerne peger på, at staten bør refundere disse omkostninger løbende, idet der kan gå lang tid, før erstatnings- og taksationskommissionen behandler de enkelte sager. Det Danske Minkerhverv foreslår konkret en a conto model, hvor de enkelte virksomheder løbende for den foregående måned opgør de faste omkostninger, som ikke har kunnet spares, og hvis en del af virksomheden er beskæftiget med salg til andre brancher, så reduceres disse ikke-sparede faste omkostninger for denne andel ud fra omsætningens fordeling i 2019.

Det Danske Minkerhverv finder generelt, at lovforslaget mangler en præcisering af vigtige tidspunkter, og mener at minkvirksomhederne har krav på erstatning for "faste omkostninger" i perioden fra den 4. november 2020, hvor minkbranchen blev lukket, til det tidspunkt, hvor staten får adgang til aktiverne.

Landbrug & Fødevarer mener, at der i der i forhold til den foreslåede § 8 d ikke blot skal stå ”kan” men ”skal”, at der skal fastsættes regler om erstatning herfor i perioden fra 4. november 2020 frem til taksationskendelsen. L&F anfører, at kravet ikke kun skal omfatte omkostninger til forsikring som nævnt eller eksemplificeret i de tilhørende bemærkninger, men også lønninger, idet der som udgangspunkt er opsigelsesvarsler at iagttage. Der kan også være it-infrastruktur, abonnementer, varme og leasingudgifter, som ikke fra den ene dag til den anden kan stoppes.

Fødevarerministeriet bemærker indledningsvist, at der ved lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink blev indført et midlertidigt forbud mod hold af mink til og med den 31. december 2021, jf. lovens § 1, stk. 1. Vurderingen er, at det midlertidige forbud mod hold af mink ikke i almindelighed udgør et ekspropriativt indgreb over for de erhvervsdrivende. Det fremgår dog af forarbejderne til lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink, at ”det kan imidlertid ikke udelukkes, at det midlertidige forbud vil kunne udgøre et ekspropriativt indgreb over for konkrete erhvervsdrivende”.

Det fremgår af den politiske aftale om erstatning mv. til minkavlere og følgeerhverv berørt af COVID-19, at aftalepartierne er enige om, at der skal ydes fuldstændig erstatning til minkavlere og minkafhængige følgeerhverv, uanset om der juridisk set er tale om ekspropriation efter grundlovens § 73 eller ej. I aftalen er fastlagt de erstatningsmodeller, som skal benyttes i udmålingen af fuldstændig erstatning og kompensation til minkavlere og fuldstændig kompensation til følgeerhverv.

Det er Fødevarerministeriets opfattelse, at der med den politiske aftale ikke er taget stilling til minkvirksomheders og følgeerhvervsvirksomheders udgifter i perioden indtil erstatnings- og taksationskommissionernes konkrete vurdering af sagerne er afsluttet.

På den baggrund er der foreslået en bemyndigelse til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, at staten yder kompensation for rimelige omkostninger afholdt af minkavlere eller følgeerhverv i perioden frem til fastsættelsen af fuldstændig erstatning eller kompensation efter regler fastsat i medfør af lovens § 8, stk. 3

Der gives i lovforslagets bemærkninger enkelte eksempler på sådanne udgifter. Her nævnes udgifter til forsikringspræmier og nødvendig vedligeholdelse af løsøregerstande. Dette er dog ikke en udtømmende liste.

Der er altså endnu ikke taget endeligt stilling til den konkrete udmøntning af bestemmelsen, herunder hvilke typer udgifter mv., der skal omfattes, ligesom den konkrete udbetalingsmodel ikke er besluttet, og Fødevarerministeriet bemærker, at den konkrete udmøntning skal drøftes med aftalepartierne bag den politiske aftale. Fødevarerministeriet har noteret sig de indkomne bemærkninger og forslag til den konkrete udmøntning af bestemmelsen.

Erstatnings- og taksationskommissioner

Dansk Pelsdyravlerforening (DP) og Det Danske Minkerhverv har noteret, at det fremgår af den politiske aftale, at fødevarerministeren nedsætter en særlig erstatnings- og taksationskommission, der skal behandle sagerne. Foreningerne anbefaler, at erstatnings- og taksationskommissionen består af 3 medlemmer, herunder en formand, som skal have juridisk kandidateksamen eller tilsvarende juridiske kvalifikationer til varetagelse af hvervet, mens de to øvrige medlemmer skal være henholdsvis en

økonom eller revisor med indgående kendskab til værdiansættelse af virksomheder og en fagligt kyndig med stort kendskab til minkbranchen.

Landbrug & Fødevarer støtter oprettelsen af de særlige erstatnings- og taksationskommissioner og eventuelle overerstatnings- og taksationskommissioner i klar forventning om, at kommissionerne bidrager til en effektiv og ensartet sagsbehandling allerede i første instans. L&F påpeger, at det er vigtigt, at sammensætningen af kommissionernes medlemmer tilrettelægges, så der inddrages eksperter med tung faglig ekspertise i både minkproduktion, juridiske ekspropriationsforhold og økonomiske vurderinger, og at det således ikke er antallet af medlemmer, der er afgørende, men derimod den faglige indsigt i området og viljen og evnen til at prioritere opgaven.

Dansk Pelsdyravlerforening anfører, at det helt afgørende er, at processen gennemføres hurtigst muligt, og foreningen er derfor betænkelig ved, at erstatnings- og taksationskommissionen eventuelt får samme antal medlemmer som de kommissioner, der kendes fra den almindelige ekspropriationsproces, idet det uundgåeligt vil forlænge processen, og foreningen anbefaler, at medlemmerne af kommissionerne bliver fuldtidsbeskæftiget med opgaven, da det ikke vil være hensigtsmæssigt med deltidsbeskæftigede medlemmer, fordi det uundgåeligt vil forlænge processen. Landbrug & Fødevarer foreslår, at der indføres sagsbehandlingstider for kommissionerne på højst 3 måneder samt, at kendelserne skal foreligge senest 8 uger efter taksationsforretningen.

Danske Advokater anfører, at det for at sikre taksationskommissionens fuldstændige uafhængighed ikke bør være ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri der egenhændigt har kompetencen til at udpege kommissionens formænd eller i øvrigt fastsætte reglerne om udpegning. Der bør også være tillagt kompetence til at udvælge medlemmer/fastsætte reglerne om udpegning fra brancheforeninger.

Dansk Pelsdyravlerforening forstår, at der gives mulighed for at nedsætte overerstatnings- og taksationskommissioner, der skal efterprøve de afgørelser, der træffes af erstatnings- og taksationskommissionen, og foreslår en enklere løsning med kun ét niveau overvejes, da det vigtigste er, at de stærkeste kompetencer samles i erstatnings- og taksationskommissionerne, således at sagerne i videst mulige omfang kan afsluttes i første instans. Det Danske Minkerhverv er ligeledes af den opfattelse, at det vil være tilstrækkeligt med ét administrativt niveau for så vidt angår erstatningens størrelse, hvis de stærkeste kompetencer samles i erstatnings- og taksationskommissionen. Det Danske Minkerhverv peger dog på, at der kan være behov for, at visse afgørelser kan prøves administrativt, fx erstatnings- og taksationskommissionens beslutning om, hvorvidt en virksomhed ifølgeerhvervet opfylder betingelserne for at få erstatning. Det Danske Minkerhverv peger endvidere på, at hvis en afgørelse truffet af erstatnings- og taksationskommissionen påklages administrativt, er det vigtigt, at der gennemføres en meget hurtig sagsbehandling i klageinstansen, og foreningen mener endvidere, at der skal laves et "fast track" for minksager. Danske Advokater finder, at nedsættelse af en administrativ rekursmyndighed for afgørelser truffet af erstatnings- og taksationskommissionerne vil forlænge sagsbehandlingstiden betydeligt, og anser det for retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, da der i så fald vil ske en betydeligt tidsmæssig forlængelse i forhold til, hvornår de berørte parter eventuelt kan indbringe sagen for domstolene.

Dansk Pelsdyravlerforening og Det Danske Minkerhverv anfører, at hvis der arbejdes videre med to administrative niveauer bør der være mulighed for at springe overerstatnings- og taksationskommissionen over, hvis sagen ønskes prøvet ved domstolene. Landbrug & Fødevarer og

Danske Advokater (DA) anbefaler ligeledes, at der skabes mulighed for, at den pågældende part selv vælger, om de vil udnytte en rekursadgang til eventuelle overerstatnings- og taksationskommissioner eller indbringe spørgsmålet direkte for domstolene. DA påpeger endvidere, at der – såfremt der fastsættes frister for indbringelse af sagen for domstolene – bør være tale om rimelige frister. DA mener desuden, at der bør indføres en ret til, at den, som klager over erstatningens størrelse til domstolene eller til en overerstatnings- og taksationskommission, kan modtage en del af den af erstatnings- og taksationskommissionen tilkendte erstatning som en aconto-erstatning, der udbetales med det samme, eller kan det potentielt afskære borgere fra at klage/indbringe sagen, da det rent økonomisk ikke er en mulighed.

Danske Advokater anerkender, at det er hensigtsmæssigt og nødvendigt, at erstatnings- og taksationskommissionen vil blive etableret som uafhængige forvaltningsmyndigheder uden for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris organisatoriske hierarki, og at kommissionerne således ikke vil være underlagt nogen instruktionsbeføjelser, men mener dog ikke, at dette helt kommer til udtryk, når ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastlægge konkrete krav til dokumentation, erstatningsprincipper m.v. DA finder det afgørende, at erstatnings- og taksationskommissionen er helt frit stillet i deres behandling af sagen, og dermed ikke er underlagt begrænsninger, og DA mener derfor ikke, at der bør være mulighed for, at fødevareministeren kan fastlægge konkrete retningslinjer for taksationskommissionerne, herunder hvilke principper de skal følge.

Fødevareministeriet bemærker, at der med lov 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink er hjemmel i § 8, stk. 4, 2. pkt., til at oprettelse af myndigheder, der skal behandle sagerne efter lovens § 8, stk. 1-3. Med lovforslaget uddybes bemyndigelsen til også at omfatte fastsættelse af regler om deres virksomhed og sekretariatsbistand.

Det er hensigten, at bemyndigelsen bl.a. skal benyttes til at fastsætte nærmere regler om sammensætning af erstatnings- og taksationskommissionerne. Disse regler vil bl.a. skulle sikre, at medlemmerne af erstatnings- og taksationskommissionerne og eventuelle overerstatnings- og taksationskommissioner har tilstrækkelig indsigt i vurdering af ejendomme, driftsmidler, inventar m.v., indsigt i revision og regnskab samt indsigt i minkproduktion, pelsindustri, fodervirksomhed m.v., hvilket vil blive påset i forbindelse med udpegning af medlemmer og sammensætning af kommissionerne.

Det er ligeledes hensigten, at bemyndigelsen bl.a. skal benyttes til at fastsætte nærmere regler om udpegning af kommissionernes formænd og medlemmer, om kompetencefordelingen mellem de enkelte kommissioner samt om sagsbehandlingen ved kommissionerne, herunder om parternes skriftveksling, kommissionernes erstatningsforslag til parterne, sagens afgørelse, fordelingen af sagsomkostninger og honorering af kommissionernes formænd og medlemmer. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vil endvidere kunne fastsætte regler om sekretariatsbetjening af kommissionerne, herunder at det efter forhandling med vedkommende minister kan bestemmes, at myndigheder under andre ministeriers ressort yder kommissionerne sekretariatsbistand.

Det er hensigten, at sagsbehandlingsreglerne for erstatnings- og taksationskommissionerne og eventuelle overerstatnings- og taksationskommissioner i et vist omfang skal svare til reglerne om taksations- og overtaksationskommissioner i lov om offentlige veje m.v. samt reglerne om ekspropriations- og taksationskommissioner i ekspropriationsprocesloven.

Fødevarerministeriet bemærker, at der endnu ikke taget endeligt stilling til den konkrete udmøntning af bestemmelsen, og at den konkrete udmøntning skal drøftes med aftalepartierne bag den politiske aftale. Det er således en politisk beslutning, f.eks. om der skal oprettes rekursmyndigheder i form af overerstatnings- og taksationskommissioner, og om hjemlen til at fastsætte regler om afskæring af domstolsprøvelse før rekursmulighederne er udnyttet, skal udnyttes. Det er ligeledes en politisk beslutning, hvor mange medlemmer, der skal være af kommissionerne, og om der skal gives foreninger el. lign. mulighed for at indstille personer til kommissionerne.

Fødevarerministeriet bemærker, at erstatnings- og taksationskommissionerne skal taksere fuldstændig erstatning og fuldstændig kompensation efter principperne fastsat i den politiske aftale, og som skal udmøntes i en bekendtgørelse. Der er således ikke eksisterende administrativ praksis og erfaring at trække på. Der er et udtalt ønske om, at sagerne afvikles inden for en overskuelig fremtid, og det er derfor centralt, at der udarbejdes vejledninger om sagsbehandlingen, administrationsgrundlag, skabeloner mv. Det er ministeriets opfattelse at dette ikke vil indskrænke erstatnings- og taksationskommissionernes skønmæssige beføjelser i de konkrete sager, men understøtte en ensartet og effektiv behandling af sagerne.

Fødevarerministeriet bemærker i øvrigt, at formålet med administrativ rekurs er at sikre retssikkerheden for de berørte personer og virksomheder. Ved at sikre mulighed for at få en sag behandlet to gange øges sandsynligheden for, at der træffes en korrekt juridisk afgørelse, og at eventuelle fejl begået af 1. instansen rettes. Rekursmuligheden bevirker tillige, at der sikres en ensartet praksis i 1. instansen, som er forpligtet til at efterleve rekursmyndighedens fortolkning af regelgrundlaget. Endelig reduceres antallet af retssager, som bebyrder domstolssystemet.

Fødevarerministeriet har noteret sig de indkomne bemærkninger og forslag til den konkrete udmøntning af bestemmelsen.

Administrativ rekurs og klageadgang

Efter Landbrug & Fødevarer opfattelse er bestemmelsen om klage og delegation i den med lovforslaget foreslåede § 10 a ikke enkelt formuleret, selvom det medgives, at der ikke skal kunne klages over faktisk forvaltningsvirksomhed, f.eks. i de tilfælde, hvor gennemførelsen af det praktiske arbejde overlades til andre offentlige myndigheder. L&F opfordrer til, at der sikres en enhed, der samtænker de forskellige opgaver, fagligheden og gennemførelsen af arbejdet og hurtigt følger op, hvis der opstår utilsigtede situationer.

Landbrug & Fødevarer (L&F) finder ikke, at udnyttelse af den administrative rekursadgang skal være tvungen, men der skal indrømmes de eksproprierede en mulighed for at søge en afgørelse heraf prøvet ved rekurs fremfor at starte en retssag, og L&F vil gerne bekræftes i, at der er adgang for de eksproprierede til frivillig, administrativ rekurs. L&F er enig i, at der skal være adgang til remonstration, idet kun er i alles interesse, hvis sager som alternativ kan løses ved afgørelsesmyndighedens genoptagelse af en sag.

Danske Advokater (DA) anerkender, at det kan være hensigtsmæssigt at Miljø- og Fødevarerklagenævnet anses for at være rekursmyndighed efter både lov om hold af dyr og lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink, og DA kan generelt støtte, at der bør være enkle og ens klageinstanser, uanset hvilken lov der klages efter. Det er samtidig DA's opfattelse, at der for alle de forvaltningsafgørelser, der

måtte blive truffet, skal være klageadgang, og at denne klageadgang skal være vid, henset til den helt særlige situation som de berørte borgere er sat i.

Landbrug & Fødevarer (L&F) mener ikke, at klageadgang til Miljø- og Fødevareklagenævnet er optimalt for en effektiv proces, idet der fortsat arbejdes med ekstremt lange sagsbehandlingstider, trods intentioner om at gøre op med sagspuklerne. L&F antager, at der med tilførslen af de i lovforslaget nævnte yderligere ressourcer til nævnet, må kunne forventes en maksimal sagsbehandlingstid på højst 3 måneder uden, at det herved slækker kvaliteten i afgørelserne.

Danske Advokater mener, at der bør skabes hjemmel til, at der ved udnyttelse af en klageadgang bør være ret til godtgørelse for rådgiveromkostninger, f.eks. som der er fastlagt i ekspropriationsprocesloven.

Fødevareministeriet bemærker, at det følger af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 10 a, stk. 1, at henlægger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller miljøministeren sine beføjelser efter loven til en myndighed under det pågældende ministerium, kan vedkommende minister fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Vedkommende minister kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen. Herudover fremgår det af den foreslåede § 10 a, stk. 2, at der kan fastsættes tilsvarende regler om klage og klageadgang, hvis fødevareministeren efter forhandling med vedkommende minister eller kommunale og organisation har fastsat regler om andre offentlige myndigheders eller offentlige institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven, og såfremt disse opgaver indebærer, at der træffes forvaltningsretlige afgørelser. Der er for nuværende ikke tillagt andre offentlige myndigheder eller institutioner opgaver efter loven, hvor der træffes forvaltningsretlige afgørelser efter minkloven eller regler udstedt i medfør heraf.

Endvidere fremgår det af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 10 a, stk. 3, at afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler udstedt i medfør heraf kan, hvis ikke andet er fastsat i loven eller i regler udstedt i medfør heraf, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i afdelingen omhandlet i § 3, stk. 1, nr. 8, i lov om Miljø og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Den foreslåede § 10 a svarer således til retsstillingen for så vidt angår de fleste love på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriområdet, herunder § 66, stk. 1, 2, 5 og 6, i lov om hold af dyr.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.6.2, at det således vil være hovedreglen, at afgørelser truffet efter lov om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink og regler udstedt i medfør heraf kan indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet, og at afgørelserne dermed ikke vil kunne indbringes for anden administrativ myndighed. Det er hensigten, at alle forvaltningsretlige afgørelser, der træffes i medfør af loven eller regler fastsat i medfør af loven, herunder Fødevarestyrelsens afgørelser, vil skulle kunne påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvormed der er sikret en adgang til administrativ rekurs.

Det er dog ikke hensigten, at erstatnings- og taksationskommissionernes og eventuelle overerstatnings- og taksationskommissioner afgørelser skal kunne påklages til Miljø- og

Fødevareklagenævnet eller anden administrativ myndighed. Disse sager og afgørelser vil således behandles i et andet spor, hvilket der vil blive fastsat regler om.

Fødevareministeriet bemærker, at der i forbindelse med ændringen af klageadgangen vil ske en bevilling til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som omfatter skønnede udgifter til behandlingen af de klagesager, som klagenævnet skal træffe i relation til bl.a. lovens § 8, stk. 1-2.

Det er som nævnt hensigten, at der skal oprettes særlige erstatnings- og taksationskommissioner til behandling af sager om fuldstændig erstatning og kompensation for permanent nedlukning af minkvirksomhed, fuldstændig kompensation for minkrelateret følgeerhvervsvirksomhed og kompensation for midlertidig nedlukning af minkproduktion efter lovens § 8, stk. 3. Der er endnu ikke taget endeligt stilling til den konkrete udmøntning af bemyndigelsen til at etablere erstatnings- og taksationskommissionerne. Den konkrete udmøntning skal drøftes med aftalepartierne bag den politiske aftale. Det er således en politisk beslutning, f.eks. om der skal oprettes rekursmyndigheder i form af overerstatnings- og taksationskommissioner, og om hjemlen til at fastsætte regler om afskæring af domstolsprøvelse før rekursmulighederne er udnyttet, skal udnyttes.

Der lægges umiddelbart op til, at erstatnings- og taksationskommissionerne skal træffe afgørelser i alle sager om fuldstændig erstatning og fuldstændig kompensation efter de regler, der fastsættes i en bekendtgørelse om erstatning mv., uanset om der er tale om ekspropriation i det konkrete tilfælde. Kommissionerne skal således ikke tage stilling til, om der foreligger ekspropriation i det konkrete tilfælde. Minkvirksomheder og følgeerhvervsvirksomheder, som ønsker, at der tages stilling til spørgsmålet om ekspropriation, kan indbringe spørgsmålet om ekspropriation, herunder spørgsmålet om udmåling af fuldstændig erstatning og fuldstændig kompensation, for domstolene.

Det følger af lov 2185 af 29. december 2020 om aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink § 8, stk. 3, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om erstatning og kompensation som følge af forbuddet mod hold af mink, jf. § 1, stk., herunder erstatning og kompensation til visse følgeerhverv. Det er Fødevareministeriets vurdering, at denne bemyndigelse kan benyttes til at fastsætte regler om kompensation for udgifter til rådgivning af minkvirksomheder og følgeerhvervsvirksomheder i forbindelse med erstatning og kompensation efter lovens § 8, stk. 1-3. Regler om kompensation til udgifter til dækning af rådgivning vil skulle fastsættes i bekendtgørelse om erstatning mv.

Endelig bemærker Fødevareministeriet, at der er oprettet en implementeringsenhed med repræsentanter fra bl.a. Erhvervsministeriet, Fødevareministeriet, Transportministeriet, Miljøministeriet og Beskæftigelsesministeriet, som skal følge implementeringen af den politiske aftale om erstatning mv. og koordinere tværgående indsatser.

Obligatorisk digital kommunikation

Danske Advokater støtter, at der fastsættes regler om digital kommunikation, men bemærker samtidig, at der bør være adgang til fritagelse for digital kommunikation, såfremt der er hensyn/forhold, der berettiger hertil.

Fødevareministeriet bemærker, at der med lovforslaget etableres hjemmel til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation, som bl.a. skal bidrage til en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse for de myndigheder, der administrerer reglerne i loven. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, afsnit 2.8.2, at det er hensigten at fastsætte regler om, at det efter ansøgning vil være muligt for personer og virksomheder at opnå dispensation fra kravet om digital kommunikation, hvis specielle forhold begrundet dette, f.eks. stærkt ordblinde, der ikke kan betjene en computer eller personer, som bor i dele af Danmark, hvor det ikke er teknisk muligt at koble sig på internettet.

Øvrige bemærkninger

Anden godtgørelse – sagkyndig bistand

Danske Pelsdyravlerforening og Det Danske Minkerhverv anfører, at en virksomhedsejer, der har ret til erstatning, og som har måttet afholde nødvendige udgifter til sagkyndig bistand, skal have tildelt godtgørelse for sådanne udgifter, ligesom det sker i almindelige ekspropriationssager. Foreningerne mener, at vedkommende kommission skal kunne pålægge staten at udrede godtgørelse herfor, og at der ved fastsættelsen af godtgørelsen bl.a. tages højde for sagens kompleksitet og omfang, de involverede værdier, sagens forløb og det forhold, at der direkte stilles krav om sagkyndig bistand. Foreningerne mener ikke, at det godtgørelsesniveau, der kendes fra almindelige ekspropriationssager, er tilstrækkeligt i minksagerne.

Landbrug & Fødevarer fremhæver, at det af lovforslaget fremgår, at man anslår omkostningerne for erhvervet til at udgøre under kr. 4 mio. kr., hvortil kommer bistand til revisor. I runde tal svarer det til kr. 4.000 for hver avler, hvortil kommer de omkostninger, følgevirksomhederne har. L&F bemærker, at denne vurdering ikke kan ventes at holde stik i realiteten, selv når revisors (eller økonomikonsulentens) faktura ikke medtages.

Der mangler efter Landbrug & Fødevarers opfattelse en tydelig hjemmel til, at der tilkendes sædvanlige omkostninger for sagens gennemførelse for den eksproprierede. I den forbindelse skal sagens kompleksitet indgå i vurderingen af de tilkendte omkostninger.

Fødevareministeriet bemærker, at det ikke fremgår af den politiske aftale, at der skal ydes særlig godtgørelse til minkavlere og følgeerhverv for udgifter til sagkyndig bistand (advokat, revisor m.v.) i forbindelse med sagernes behandling. Det er ministeriets opfattelse, at der er hjemmel i den gældende lovs § 8, stk. 3, til at fastsætte regler om en sådan godtgørelse. Spørgsmålet om, hvorvidt der skal fastsættes regler om godtgørelse af udgifter til sagkyndig bistand, vil i givet fald være noget, der skal drøftes med partierne bag den politiske aftale.

Fødevareministeriet kan endvidere oplyse, at de anslåede administrative omkostninger på ikke over 4 mio. kr. for så vidt angår tidsforbruget i forbindelse med indsendelse af ansøgninger og dokumenter er forbundet med en stor usikkerhed, da der endnu ikke er taget endelig stilling til præcis, hvilke typer af dokumenter og oplysninger der skal tilgå de myndigheder, der skal behandle sagerne, ligesom der er forskel på typen og størrelsen af minkvirksomheder og følgeerhvervsvirksomheder, om der søges om erstatning og kompensation efter DCF-modellen eller efter princippet om værdien i handel og vandel, eller om der er tale om ansøgninger om kompensation for midlertidig nedlukning.

Øvrige muligheder for erstatning

Dansk Pelsdyravlerforening (DP) ønsker, at erstatnings- og taksationskommissionerne får en mulighed for at beslutte, at der skal betales erstatning i situationer, hvor virksomheder utvivlsomt er blevet påført et økonomisk tab som følge af nedlukningen af minkbranchen, men hvor dette tab ikke falder direkte inden for erstatningsordningen. DP nævner som eksempel en virksomhed, som nyligt har opført en minkhal og fået de nødvendige tilladelser til minkavl, men hvor der endnu ikke har været nogen produktion, hvormed investeringen er værdiløs. Foreningen forstår umiddelbart lovforslaget således, at virksomheden hermed ikke får erstatning, hvilket foreningen ikke finder rimeligt. Hvis de takserende myndigheder får en skønsmæssig beføjelse, kan det forhåbentlig sikres, at der ikke opstår u hensigtsmæssige situationer, hvor der ikke betales fuld erstatning på trods af, at den ramte virksomhedsejer utvivlsomt er blevet påført et voldsomt økonomisk tab som følge af nedlukningen af minkbranchen.

Det er Fødevarerministeriets opfattelse, at der med den politiske aftale er gjort op med de virksomheder/erhverv, som skal være berettigede til at modtage erstatning og kompensation efter de modeller, der er fastlagt i aftalen.

Det er således Fødevarerministeriets opfattelse, at der i den politiske aftale ikke indgår en mulighed for at tilvejebringe en bestemmelse med mulighed for at erstatnings- og taksationskommissionerne kan fravige kriterierne beskrevet i aftalen. Erstatnings- og taksationskommissioner skal derimod tage stilling til, om kriterierne for kompensationsberettigede følgerhvervsvirksomheder er opfyldt.

Fødevarerministeriet vurderer, at eksemplet med en nyopført minkhal uden dyr på det tidspunkt, hvor COVID-19 ramte minkerhvervet, ikke vil anses for at være en erstatnings- eller kompensationsberettiget minkvirksomhed eller følgerhvervsvirksomhed efter de kriterier, der er aftalt i den politiske aftale. Der vurderes at være hjemmel i den gældende minklov til at fastsætte regler om erstatning og kompensation til en sådan type virksomhed. Det bør således være aftalekredsen, som træffer beslutning om den pågældende type virksomhed skal være berettiget til erstatning efter de modeller, der er fastlagt i aftalen.

Skatteregler og beskatning

Dansk Pelsdyravlerforening og Det Danske Minerhverv bemærker, at det fremgår af den politiske aftale af 25. januar 2021, at erstatningerne skal behandles skattemæssigt som ekspropriationserstatninger, ligesom de takserende myndigheder skal fastsætte erstatningen efter samme principper, uanset om der i det enkelte tilfælde vurderes at være tale om ekspropriation eller ej.

Fødevarerministeriet bemærker, at det generelle skatteretlige udgangspunkt er, at erstatninger, herunder ekspropriationserstatninger, skattemæssigt skal behandles på samme måde som det, erstatningen træder i stedet for. Som det også fremgår af aftalen, skal erstatning, der ydes til minkavlerne og minkafhængige følgerhverv, overordnet set skattemæssigt vil blive behandlet efter gældende beskatningsprincipper og behandles ens uanset, om der juridisk set foreligger ekspropriation.

Kontinuitetsprincippet (godkendelser/tilladelser)

Bæredygtigt Landbrug mener, at lovforslaget bør suspendere det 3-årige kontinuitetsprincip, så kontinuitetsprincippet først beregnes fra det tidspunkt, hvor den midlertidige lukning af minkerhvervet på grund af corona er forbi, og så alle minkavlere – uanset om de vælger en dvalemodel eller en fuldstændig lukning – kan beholde deres produktionsret og/eller miljøgodkendelse og have mulighed for at opstarte deres produktion, når corona-epidemien er over.

Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at miljøministeren i medfør af § 5 i lov om aflivning af og midlertidig forbud mod hold af mink har dispenseret fra kontinuitetsbrudsreglerne, der følger af husdyrbrugloven, som følge af det midlertidige forbud mod hold af mink. Det betyder, at 2021 og 2022 ikke tæller med i den 3 årige periode. Dispensationen er særligt møntet på minkavlere, som nedlukker deres produktion midlertidigt, så de ikke mister produktionsretten som følge af de gældende regler om helt eller delvis bortfald af godkendelse eller tilladelse efter husdyrbrugloven, og dermed kan genoptage deres produktion, når det midlertidige forbud mod hold af mink ophører. Dispensationen gælder dog også minkavlere, der modtager erstatning og kompensation for permanent nedlukning af deres minkvirksomhed. Der er således intet til hinder for, at minkavleren kan genetablere hele sit projekt på ny og gøre brug af samme godkendelse eller tilladelse. Dette forudsætter dog, at hele byggeriet og produktionen m.v. sker ved overholdelse af den godkendelse eller tilladelse, man oprindeligt har fået. Hvis man således ønsker en ny produktionsramme, nyt staldsystem, ny teknologi mv. vil det kræve en ny godkendelse.

Det skal endvidere bemærkes, at en godkendelse eller tilladelse bortfalder 6 år efter, at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt, hvis den ikke er udnyttet inden da, jf. husdyrbrugloven § 59 a. Dette gælder for husdyrbrug med en godkendelse efter 1. august 2017, og det gælder en godkendelse efter de tidligere gældende regler. Ved siden af denne regel gælder som nævnt også kontinuitetsbrudsreglerne, som indebærer, at en afgørelse, der er udnyttet, kan bortfalde på et senere tidspunkt, hvis den ikke udnyttes i en sammenhængende periode på 3 år. Hvis kontinuitetsbrud indtræder i perioden før der bygges på ny, vil godkendelsen være bortfaldet af denne årsag. I den situation må der således søges om en ny godkendelse. Det vil sige, at minkavlere, der modtager fuldstændig erstatning og kompensation for permanent nedlukning af deres minkvirksomhed, i givet fald må starte op på ny på samme vilkår som en hvilken som helst anden person eller virksomhed, der måtte ønske at starte som minkproducent.

Fødevareministeriet skal desuden bemærke, at lovforslaget ikke indfører et permanent forbud mod hold og opdræt af mink, og at enhver har ret til at starte eller genstarte produktion af mink, når det midlertidige forbud mod hold af mink udløber. Det vil sige, at den minkavler, der vælger at nedlukke sin "nuværende" virksomhed permanent og modtage fuldstændig erstatning herfor, har ret til at starte op på ny. Det er dog ikke muligt at modtage fuld erstatning og kompensation for en minkvirksomhed for derefter at starte produktionen op igen ved brug af de samme aktiver, som staten har ydet erstatning eller kompensation for.

Ophævelse af rettigheder (lejeaftaler)

Dansk Pelsdyravlerforening anfører, at hvis staten overtager en fast ejendom ved ekspropriation, indtræder staten i alle rettigheder og forpligtelser vedrørende den faste ejendom. Er ejendommen udlejet, indtræder staten også i lejemålet som udlejer. Hvis staten overtager fast ejendom i forbindelse med minksagerne, kan det være hensigtsmæssigt, hvis lejeforhold fortsætter med staten som udlejer,

men hvis lejeforholdet er minkrelateret, skal lejeforholdet naturligvis ophøre, og der synes umiddelbart at mangle en hjemmel til ophævelse af rettigheder mod betaling af erstatning. Situationen kan f.eks. være den, at en ejer af en minkfarm (farmejer) har udlejet minkfarmen til en minkavler (besætningsejer) ved en lejekontrakt, der er uopsigelig indtil 2030. Farmejeeren skal have erstatning som følgeerhverv, og staten overtager minkfarmen. Besætningsejeren skal have erstatning som minkavler, og lejekontrakten mellem farmejeeren og besætningsejeren skal naturligvis ophæves; staten kan ikke holde fast i, at besætningsejeren skal fortsætte sit lejemål, når minkbranchen er nedlagt.

Det følger af den foreslåede § 8 a, stk. 1-2, at ved fastsættelsen af erstatning eller kompensation efter regler fastsat i medfør af § 8, stk. 3, for udlejning af stald- og burkapacitet, er det et vilkår for erstatningen eller kompensationen, at staten erhverver ret til bortskaffelse af bygninger, bygningsinstallationer m.v., der er en del af den faste ejendom. Det er derfor en forudsætning for erstatning eller kompensation, at de pågældende bure og stalde frigøres for eventuelle lejeaftaler og andre rettigheder. Der forudses ikke fastsat regler om indgreb i tredjemandes rettigheder.